

Η Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων

Οδηγός για Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

των Catherine Barnes και Manon Olsthoorn

Μετάφραση: Νίκος Μαστρακούλης

Επιμέλεια: Παναγιώτης Δημητράς

Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων

Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων

ΕΤΕΠΕ

Αθήνα, 2000

Η ΣΥΜΒΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ: ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

© Πρωτότυπος Αγγλικής Έκδοσης (*The Framework Convention for the Protection of National Minorities: A Guide for Non-Governmental Organizations*) Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων, 1999

Με την επιφύλαξη κάθε δικαιώματος.

Υλικό από αυτήν την έκδοση μπορεί να αναπαραχθεί για διδακτικούς ή άλλους μη εμπορικούς σκοπούς. Κανένα μέρος δεν μπορεί να αναπαραχθεί με οποιονδήποτε τρόπο για εμπορικούς σκοπούς χωρίς προηγούμενη ρητή άδεια των κατόχων των πνευματικών δικαιωμάτων. Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε να επικοινωνήσετε με τη Διεθνή Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων και την Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων.

Αρχειο καταλόγου CIP για αυτή την έκδοση διατίθεται από τη Βρετανική Βιβλιοθήκη.

ISBN 1 897693 92 3

Εκδόθηκε το Σεπτέμβριο 1999.

Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων (ΔΟΑΜ)

Η ΔΟΑΜ είναι μία διεθνής μη κυβερνητική οργάνωση που εργάζεται για τη διασφάλιση δικαιωμάτων για τις εθνοτικές, θρησκευτικές και γλωσσικές μειονότητες σε όλον τον κόσμο, και για την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ κοινοτήτων.

Η ΔΟΑΜ:

- Αναθέτει τη συγγραφή και αναλαμβάνει την έκδοση καλά εμπεριστατωμένων και προσιτών Εκθέσεων, Βιβλίων και Εργασιών για ζητήματα μειονοτήτων.
- Προωθεί τα δικαιώματα των μειονοτήτων με άμεση υποστήριξη σε διεθνή φόρα και με διάλογο με τις κυβερνήσεις.
- Αξιοποιεί ένα παγκόσμιο δίκτυο ομοειδών οργανώσεων και μειονοτικών κοινοτήτων για τη συνεργασία σε θέματα μειονοτικών δικαιωμάτων.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στη διεύθυνση:

Minority Rights Group International

379 Brixton Road

London SW9 7DE UK

Τηλ: 00 44 020 7978 9498

Fax: 00 44 020 7738 6265

E-mail: minority.rights@mrgmail.org

Website: www.minorityrights.org

Ευχαριστίες

Η Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων ευχαριστεί για την υποστήριξη τους όλες τις οργανώσεις και τα άτομα που πρόσφεραν οικονομική ή άλλη υποστήριξη για αυτήν την έκδοση, μεταξύ των οποίων το Υπουργείο Εξωτερικών και Κοινοπολιτείας του Ηνωμένου Βασιλείου, το Ελβετικό Υπουργείο Εξωτερικών, το Γερμανικό Υπουργείο Εσωτερικών και το Συμβούλιο της Ευρώπης. Η Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων και η Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων ευχαριστούν το Ίδρυμα Charles Stewart Mott για τη χρηματοδότηση της ελληνικής μετάφρασης και έκδοσης.

Η ΔΟΑΜ ευχαριστεί όλο το προσωπικό που συνέβαλε σε αυτήν την έκδοση, ιδίως τη Sophie Richmond που επιμελήθηκε τα χειρόγραφα.

© *Ελληνικής Έκδοσης*: Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων και Εταιρεία Επικοινωνιακής και Πολιτικής Έρευνας (ΕΤΕΠΕ), 2000.

ISBN: 960-86206-3-5

Εκδόθηκε το Δεκέμβριο 2000.

Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων (ΕΟΑΜ)

Η ΕΟΑΜ ιδρύθηκε το 1992 ως ελληνική συνεργαζόμενη οργάνωση του MRGI. Ασχολήθηκε κυρίως με μελέτες για μειονότητες στην Ελλάδα και τα Βαλκάνια. Έχει (συν)δημοσιεύσει αναλυτικές εκθέσεις για τις εθνοτικο-εθνικές, εθνοτικο-γλωσσικές, θρησκευτικές και μεταναστευτικές κοινότητες στην Ελλάδα και για τις ελληνικές μειονότητες στην Αλβανία και στην Τουρκία. Το 1998, η ΕΟΑΜ υπήρξε συνιδρύτρια του Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τις Μειονότητες στην Ευρώπη – Νοτιοανατολική Ευρώπη (Center of Documentation and Information on Minorities in Europe–Southeast Europe - CEDIME-SE). Το Κέντρο αυτό έχει αναπτύξει στο Διαδίκτυο την πληρέστερη ιστοσελίδα για τα ανθρώπινα και μειονοτικά δικαιώματα στα Βαλκάνια, που περιλαμβάνει μελέτες για τις μειονότητες στις άλλες νοτιο-βαλκανικές χώρες (Αλβανία, Βουλγαρία και Μακεδονία). Το 2000, η ΕΟΑΜ, μέσω του CEDIME-SE, υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Consortium of Minority Resources (COMIR), μαζί με το MRGI και άλλες εννέα μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στη διεύθυνση:

Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων

T.Θ. 60820, 15304 Γλυκά Νερά

Τηλ. (30-1) 347.22.59

Fax: (30-1) 601.87.60

E-mail: nafsika@greekhelsinki.gr

Balkan Human Rights Web Pages: <http://www.greekhelsinki.gr>

CEDIME-SE: <http://www.greekhelsinki.gr/english/organizations/cedime.html>

COMIR: <http://www.osi.hu/lgi/comir/>

The Balkan Human Rights List: <http://www.egroups.com/group/balkanhr>

The Greek Human Rights List: <http://www.egroups.com/group/greekhr>

Δικαιωματικά! [μηνιαία επιθεώρηση για τα ανθρώπινα δικαιώματα]: <http://www.egroups.com/group/dikaioamatika>

Alternative Information Network (AIM) - Athens [articles in Greek]: <http://www.egroups.com/group/aimgreek>

Η Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων Οδηγός για Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	ΣΕΛΙΔΑ
1	Εισαγωγή.....	4
	Γιατί μειονοτικά δικαιώματα;.....	4
	Τι είναι το Συμβούλιο της Ευρώπης;.....	5
2	Περιεχόμενο της Σύμβασης-Πλαισίου για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων.....	8
	Άρθρα.....	9
	Ερμηνεία της Σύμβασης-Πλαισίου.....	11
3	Υλοποίηση της Σύμβασης: Μηχανισμός Παρακολούθησης.....	14
	Οι Κρατικές Εκθέσεις.....	14
	Ρόλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής και της Επιτροπής Υπουργών.....	15
4	Δράση ΜΚΟ.....	18
	Υλοποίηση σε εθνικό επίπεδο.....	18
	Παρακολούθηση της υλοποίησης.....	19
5	Για Περισσότερες Πληροφορίες.....	26
6	Γλωσσάρι.....	28
7	Σημειώσεις.....	29
8	Παράρτημα: Κράτη-Μέλη και Μη Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, Υπογραφές και Κυρώσεις της Σύμβασης-Πλαισίου...	31
9	Το Κείμενο της Σύμβασης-Πλαισίου για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων.....	33

ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΟΜΑΔΑ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

1. Εισαγωγή

Την 1η Φεβρουαρίου 1998, τέθηκε σε ισχύ η Σύμβαση-Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων. Ήταν ένα σημαντικό ορόσημο, διότι η Σύμβαση είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό πολυμερές όργανο που είναι αφιερωμένο στην προστασία των μειονοτήτων εν γένει. Η αποτελεσματικότητά της, όμως, πιθανότατα θα εξαρτηθεί από το κατά πόσον θα την πάρουν σοβαρά οι κυβερνήσεις και από τη δύναμη του μηχανισμού παρακολούθησης του Συμβουλίου της Ευρώπης να επιβλέψει την υλοποίησή της. Η ενεργή ανάμιξη των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) είναι κρίσιμη και για τους δύο αυτούς παράγοντες. Οι ΜΚΟ μπορούν τόσο να ενθαρρύνουν τις κυβερνήσεις να κάνουν τις απαραίτητες αλλαγές στη νομοθεσία και την πολιτική τους για να κάνουν πράξη τις αρχές που διαφυλάσσει η Σύμβαση, όσο και να βοηθήσουν –παρέχοντας πληροφορίες και αναλύσεις– στην παρακολούθηση της συμμόρφωσης των κυβερνήσεων. Αυτή η έκδοση έχει σκοπό να υποστηρίξει αυτή τη διαδικασία αυξάνοντας την επίγνωση για τη Σύμβαση και εξηγώντας πώς οι ΜΚΟ και οι μειονοτικές οργανώσεις¹ μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν για να προστατέψουν και να προωθήσουν τα δικαιώματα των μειονοτήτων. Στο Άρθρο 22 αυτής της Σύμβασης δηλώνεται ότι συμπληρώνει τα ήδη υπάρχοντα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Η Σύμβαση είναι αποτέλεσμα μιας απόφασης που πάρθηκε στη Διάσκεψη Κορυφής Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων στη Βιέννη το 1993. Βασίζεται στα κείμενα, τόσο του Τελικού Κειμένου της Συνάντησης Ανθρώπινης Διάστασης της Κοπεγχάγης του 1990 της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ)², όσο και της Διακήρυξης του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Προσώπων που ανήκουν σε Εθνικές ή Εθνοτικές, Θρησκευτικές και Γλωσσικές Μειονότητες του 1992. Η Σύμβαση-Πλαίσιο μπορεί να λειτουργήσει ως υπόδειγμα και νομικό ορόσημο για τη νομοθεσία και την πρακτική των Κρατών-Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και των κρατών που είναι πρόθυμα να γίνουν μέλη, σε ό,τι αφορά τη μεταχείριση που επιφυλάσσουν στις μειονότητες.

Η Σύμβαση μπορεί να θεωρηθεί ως το πιο πρόσφατο και περιεκτικό διεθνές πρότυπο για τις εθνικές μειονότητες και η υιοθέτησή του έχει αρχίσει να γίνεται υποχρεωτική για τα κράτη που υποβάλλουν αίτηση για να γίνουν Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Σύμβαση έχει ηθικό και πολιτικό κύρος παρ' όλο που δεν έχει ίσως κυρωθεί νομικά από ορισμένες χώρες.

Γιατί μειονοτικά δικαιώματα;

Η μεγαλύτερη προσοχή στο διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα έχει δοθεί στα δικαιώματα των ατόμων. Συχνά τα άτομα που ανήκουν σε μια μειονότητα δεν έχουν τη δυνατότητα να απολαύσουν πλήρως τα ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες τους επειδή υφίστανται διακρίσεις με βάση την εθνοτική, θρησκευτική ή γλωσσική τους ταυτότητα. Ωστόσο, οι διατάξεις περί απουσίας διακρίσεων δεν αρκούν για να διασφαλίσουν στις μειονότητες τη δυνατότητα να απολαμβάνουν πλήρη και πραγματική ισότητα. Η απαγόρευση των διακρίσεων έχει ως αποτέλεσμα την ισότητα βάσει του νόμου (ισονομία), αλλά δεν εξασφαλίζει την ισότητα στην πράξη (ισοπολιτεία). Επιπλέον, χρειάζονται ειδικά δικαιώματα και μέτρα για την προστασία των μειονοτήτων για να ξεπεραστούν πρακτικές διακρίσεων και να επιτευχθεί η ισότητα στην πράξη (ισοπολιτεία).

Τα μειονοτικά δικαιώματα είναι ανθρώπινα δικαιώματα. Τα μειονοτικά δικαιώματα δεν είναι προνόμια. Υπάρχουν για να μπορούν οι μειονότητες να διαφυλάσσουν και να αναπτύξουν την

ταυτότητα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τις παραδόσεις τους. Μόνο τότε μπορούν να απολαύσουν πλήρη και πραγματική ισότητα. Έτσι, θα πρέπει να ληφθούν μέτρα στον τομέα της παιδείας, του πολιτισμού, της θρησκείας, αλλά και στις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές υποθέσεις, για να περιέλθουν οι μειονότητες σε κατάσταση πραγματικής ισότητας με τον υπόλοιπο πληθυσμό. Τα μέτρα για την προώθηση πλήρους και πραγματικής ισότητας δεν θεωρούνται πράξεις διακρίσεων.

Τι είναι το Συμβούλιο της Ευρώπης;

Το Συμβούλιο της Ευρώπης, με έδρα στο Στρασβούργο της Γαλλίας, ιδρύθηκε το 1949 ως οργανισμός για τη συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων και των κοινοβουλίων της Ευρώπης³. Στόχος του είναι να πετύχει μεγαλύτερη ενότητα μεταξύ των Κρατών-Μελών του προκειμένου να διευκολύνει την οικονομική και κοινωνική τους πρόοδο και να διαφυλάξει τις αρχές της πολυφωνικής δημοκρατίας, το σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το κράτος δικαίου. Τα Κράτη-Μέλη πρέπει να ασπαστούν αυτές τις αρχές και να διασφαλίσουν ότι όλοι οι άνθρωποι που βρίσκονται στη δικαιοδοσία τους είναι σε θέση να απολαμβάνουν τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Η δομή του Συμβουλίου της Ευρώπης

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι οργανισμός κρατών. Έχει τόσο πολιτικούς, όσο και δικαστικούς ή οιονεί δικαστικούς μηχανισμούς για να επιβλέπει το έργο του. Τα κύρια πολιτικά όργανα είναι:

- Η *Επιτροπή Υπουργών*, η οποία παίρνει τις σημαντικές εκτελεστικές αποφάσεις και καθοδηγεί τη δράση του οργανισμού. Αποτελείται από τους Υπουργούς Εξωτερικών κάθε Κράτους-Μέλους. Συνεδριάζει δύο φορές το χρόνο. Ωστόσο υπάρχουν εβδομαδιαίες συναντήσεις των αναπληρωτών τους (των μόνιμων εκπροσώπων των Κρατών-Μελών στο Στρασβούργο).
- Η *Κοινοβουλευτική Συνέλευση*, που είναι το φόρουμ συζήτησης για το έργο του Συμβουλίου. Αποτελείται από μέλη των εθνικών κοινοβουλίων που εκπροσωπούν διαφορετικές πολιτικές ομάδες. Έχει εξουσία υποβολής συστάσεων, συμμετέχει σε αποφάσεις επιλογής Κρατών-Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης και εκλέγει το Γενικό Γραμματέα.
- Το *Κογκρέσο Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών*, ένα ημι-κοινοβουλευτικό σώμα που αποτελείται από τοπικούς και περιφερειακούς αιρετούς εκπροσώπους από τα Κράτη-Μέλη.
- Οι *Διακυβερνητικές Επιτροπές Εμπειρογνομώνων*, όπως η Διευθύνουσα Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (CDDH) με μια Υπο-Επιτροπή για μειονοτικά θέματα (DH-MIN). Αυτές σχηματίζονται για να υλοποιήσουν δραστηριότητες που τους αναθέτει η Επιτροπή Υπουργών, όπως η σύνταξη σχεδίων συστάσεων, αποφάσεων, συμβάσεων και άλλων νομικών και μη νομικών κειμένων.
- Η *Συμβουλευτική Επιτροπή για τη Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων (ΣΠΕΜ)* που είναι ανεξάρτητο σώμα εμπειρογνομώνων επιλεγμένων από την Επιτροπή Υπουργών μεταξύ υποψηφίων που έχουν προτείνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη. Ο ρόλος της είναι να εξετάζει τις εκθέσεις των Κρατών-Μελών και να προετοιμάζει γνωμοδοτήσεις για τα μέτρα που αυτά έχουν λάβει για να υλοποιήσουν τη Σύμβαση.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει νομικούς μηχανισμούς που παρακολουθούν τη συμμόρφωση των κρατών με τις δεσμεύσεις τους που απορρέουν από τις Συμβάσεις του Συμβουλίου της

Ευρώπης. Ο γνωστότερος είναι το *Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων*, που παρακολουθεί την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ECHR) αποφασίζοντας για υποθέσεις που φέρνουν ενώπιόν του άτομα ή κράτη⁴. Ο μηχανισμός παρακολούθησης για τη Σύμβαση-Πλαίσιο θα περιγραφεί με περισσότερες λεπτομέρειες παρακάτω.

Ολόκληρη η δομή του Συμβουλίου εξυπηρετείται από τη *Γραμματεία* της στο Στρασβούργο, η οποία είναι οργανωμένη σε 15 διευθύνσεις. Μία από αυτές είναι η *Διεύθυνση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων*, η οποία περιλαμβάνει τη *Μονάδα Μειονοτήτων*.

Υπάρχουν διάφορες ευκαιρίες για τη συμμετοχή ΜΚΟ στη λειτουργία του Συμβουλίου. Οι ΜΚΟ που λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο μπορούν να αποκτήσουν συμβουλευτικό καθεστώς, το οποίο επιτρέπει στα όργανα και στα σώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης να τις συμβουλευονται σε ζητήματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος. Οι εθνικές και τοπικές ΜΚΟ μπορούν τουλάχιστον να αποκτήσουν έμμεση πρόσβαση μέσω της σύνδεσής τους με διεθνείς ΜΚΟ που έχουν συμβουλευτικό καθεστώς. Πέρα από τη συμβουλευτική διαδικασία μέσα από κάποιο επίσημο καθεστώς, υπάρχουν πολλοί άλλοι τρόποι με τους οποίους οι ΜΚΟ μπορούν να εμπλακούν στο έργο του Συμβουλίου στον τομέα των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Για παράδειγμα, πολλές επιτροπές διατηρούν συνδέσμους με ΜΚΟ με συγκεκριμένο πεδίο εξειδίκευσης, οι εκπρόσωποι των οποίων προσκαλούνται σε συναντήσεις και συμβάλλουν ενεργά στην προετοιμασία των εκθέσεων. Επίσης, οι ΜΚΟ μπορούν να υποβάλλουν γραπτή πληροφόρηση στους διάφορους μηχανισμούς παρακολούθησης που λειτουργούν στο Συμβούλιο.

Όργανα ανθρώπινων δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης

Μία σημαντική συμβολή του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι τα διάφορα όργανά του για την προστασία και την προώθηση των ανθρώπινων δικαιωμάτων στα Κράτη-Μέλη του. Στα όργανα αυτά περιλαμβάνονται:

- η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ECHR),
- η Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων,
- ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης,
- η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων,

καθώς και όργανα που αντιμετωπίζουν συναφή ζητήματα:

- η Ευρωπαϊκή Σύμβαση περί Ιθαγένειας,
- η Ευρωπαϊκή Χάρτα για τις Περιφερειακές ή Μειονοτικές Γλώσσες,
- η Ευρωπαϊκή Χάρτα Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Καθένα από αυτά τα όργανα καλύπτει έναν ειδικό τομέα προστασίας, όπως υποδηλώνουν τα ονόματά τους. Υπάρχουν όμως στο καθένα από αυτά συγκεκριμένα άρθρα που σχετίζονται με τους προβληματισμούς των μειονοτήτων, όπως άρθρα που αφορούν τη ‘μη διάκριση’ και την ‘ισότητα’. Οι υπερασπιστές των μειονοτικών δικαιωμάτων που θέλουν να εργαστούν στο πλαίσιο του συστήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης θα πρέπει να εξοικειωθούν με τη γκάμα των οργάνων και με τους διαθέσιμους μηχανισμούς παρακολούθησης προκειμένου να είναι ενήμεροι όταν θα αποφασίζουν ποια όργανα και ποιους μηχανισμούς θα χρησιμοποιήσουν.

Η *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας* (ECRI) ιδρύθηκε επίσης μετά τη Διάσκεψη Κορυφής της Βιέννης του 1993. Δεν παρακολουθεί μια συγκεκριμένη Σύμβαση, αλλά αποτιμά την αποτελεσματικότητα της σειράς μέτρων –νομικών, πολιτικών, κτλ.– που έχουν λάβει τα Κράτη-Μέλη για να καταπολεμήσουν το ρατσισμό, την ξενοφοβία, τον

αντισημιτισμό και τη μισαλλοδοξία. Η ECRI προετοιμάζει εκθέσεις κατά χώρα με συστάσεις προς τις αντίστοιχες κυβερνήσεις. Οι ΜΚΟ μπορούν να υποβάλλουν πληροφόρηση στην ECRI. Τα μέλη της –ένα μέλος και ένας αναπληρωτής από καθένα από τα Κράτη-Μέλη– προτείνονται από την κυβέρνηση με βάση την εξειδίκευσή τους στο θέμα αυτό.

Για περισσότερες πληροφορίες βλ. «ΜΚΟ και το Έργο του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα: Ευκαιρίες Συνεργασίας», που έχει εκδοθεί από τη Μονάδα Ευαισθητοποίησης στα Ανθρώπινα Δικαιώματα της Διεύθυνσης Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης.⁵

2. Περιεχόμενο της Σύμβασης-Πλαισίου για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων

Η Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων είναι το πρώτο πολυμερές όργανο για την αντιμετώπιση της κατάστασης των μειονοτήτων με νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα.

Η χρήση του όρου ‘πλαίσιο’ αναφέρεται στο γεγονός ότι η Σύμβαση περιέχει διατάξεις ‘προγραμματικού τύπου’. Εν όψει των διαφορετικών καταστάσεων και προβλημάτων στα Κράτη-Μέλη, οι συντάκτες της Σύμβασης δεν θεώρησαν εφικτό να συμπεριλάβουν διατάξεις με λεπτομερή ή συγκεκριμενοποιημένα δικαιώματα για τις μειονότητες. Η Σύμβαση, επομένως, διατυπώνει γενικούς στόχους και αρχές που αφορούν ζητήματα όπως οι διασυννοριακές επαφές, η παιδεία, η πλήρης και πραγματική ισότητα, η ταυτότητα, το συνεταιρίζεσθαι, η θρησκεία, η γλώσσα, τα ΜΜΕ και η συμμετοχή. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετές διατάξεις ξεπερνούν το στάδιο της απλής δήλωσης αρχών, έτσι ώστε η Σύμβαση-Πλαίσιο μερικές φορές αποκαλείται υβριδική σύμβαση. Το Προοίμιο της Σύμβασης λέει ότι τα Κράτη-Μέλη είναι υποχρεωμένα να εφαρμόσουν τους σκοπούς και τις αρχές μέσα από εθνική νομοθεσία και πολιτικές. Η Επεξηγηματική Έκθεση της Σύμβασης εξηγεί στην παράγραφο 11 ότι οι διατάξεις αφήνουν στα κράτη ένα βαθμό διακριτικής ευχέρειας στην υλοποίηση των σκοπών και των αρχών προκειμένου να τους δώσουν τη δυνατότητα να λάβουν υπόψη τους τις ιδιαίτερες περιστάσεις.

Η Σύμβαση δημιουργεί νομικές υποχρεώσεις για τους Συμβαλλόμενους. Υποχρεώνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη να υλοποιήσουν τις αρχές της Σύμβασης λαμβάνοντας ειδικά μέτρα, αποφεύγοντας ορισμένες πρακτικές και εγγυώμενα συγκεκριμένα δικαιώματα. Ωστόσο, οι διατάξεις της είναι διατυπωμένες ως κρατικές υποχρεώσεις και όχι με όρους συγκεκριμένων δικαιωμάτων για τα άτομα που ανήκουν σε μειονότητες, όπως γίνεται στην ECHR. Αν τα άτομα πιστεύουν ότι τα δικαιώματά τους με βάση την ECHR έχουν παραβιαστεί, μπορούν, στα περισσότερα Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επικαλεστούν την ECHR ως νομική βάση για τις διεκδικήσεις τους ενώπιον εθνικού δικαστηρίου. Αν δεν ικανοποιηθούν με το αποτέλεσμα των εθνικών ένδικων μέσων, μπορούν να προσφύγουν στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο με τη Σύμβαση-Πλαίσιο. Έτσι, αν και ορισμένα άρθρα της Σύμβασης κάνουν ρητές αναφορές σε δικαιώματα προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, εξαρτάται από την εθνική νομοθεσία των Κρατών-Μελών κατά πόσον αυτά τα δικαιώματα υπάγονται ή όχι στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων στο εθνικό επίπεδο. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι διάφορες διατάξεις της Σύμβασης αλληλεπικαλύπτονται με εκείνες της ECHR, όπως για παράδειγμα το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Ο κύριος λόγος που συμβαίνει αυτό είναι ότι ορισμένοι Συμβαλλόμενοι στη Σύμβαση-Πλαίσιο ενδέχεται να μην είναι Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και έτσι ενδέχεται να μην είναι συμβεβλημένα στην ECHR. Οι μειονότητες μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν την ECHR για την προώθηση της υπόθεσής τους.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η Επεξηγηματική Έκθεση δηλώνει ότι δεν προβλέπονται συλλογικά δικαιώματα εθνικών μειονοτήτων. Αντίθετα, προβάλλει το επιχείρημα ότι η προστασία μιας εθνικής μειονότητας μπορεί να επιτευχθεί μέσω της προστασίας των δικαιωμάτων των ατόμων που είναι μέλη μειονότητας. Ωστόσο η Σύμβαση-Πλαίσιο δεν αντιτίθεται στην εισαγωγή συλλογικών δικαιωμάτων, αλλά την θεωρεί ζήτημα τεχνικής επιλογής.

Η έμφαση τίθεται στην προστασία των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, τα

οποία μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους ατομικά και από κοινού με άλλους. Υπάρχει, εντούτοις, μία συλλογική διάσταση στα Άρθρα 10, 11 και 14 με αναφορές σε γλωσσικά δικαιώματα σε περιοχές που κατοικούνται από πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες κατά παράδοση ή σε σημαντικό αριθμό.

Άρθρα

Οι ΜΚΟ που θέλουν να χρησιμοποιήσουν τη σύμβαση στο έργο τους, θα πρέπει να αναφερθούν στο ίδιο το κείμενο της Σύμβασης. Αυτή δίνει λεπτομέρειες για τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις και το κείμενό της είναι νομικά δεσμευτικό για τα κράτη που την έχουν κυρώσει. Εντούτοις, η επισκόπηση που ακολουθεί προσφέρει μια γενική αίσθηση των όσων καλύπτονται από τη Σύμβαση.

Το Προοίμιο είναι το τμήμα που παρέχει το λόγο υιοθέτησης της Σύμβασης-Πλαισίου, καθώς και μια σημαντική διεισδυτική θεώρηση του 'πνεύματος' της συμφωνίας. Όπως εξηγήθηκε παραπάνω, οι αρχές στο κείμενο είναι διατυπωμένες με γενικούς όρους. Οι δηλώσεις στο προοίμιο θα πρέπει να θεωρηθούν ως οδηγός για την ερμηνεία της Σύμβασης. Η Σύμβαση αναγνωρίζει ότι 'οι ανακατατάξεις της ευρωπαϊκής ιστορίας απέδειξαν ότι η προστασία των εθνικών μειονοτήτων είναι απαραίτητη για τη σταθερότητα, την εμπέδωση της δημοκρατίας και την ειρήνη' σε αυτήν την ήπειρο [*Τα αποσπάσματα στα ελληνικά προέρχονται από τη μετάφραση που έκανε το Ίδρυμα Μαραγκοπούλου στο «Η Προστασία των Μειονοτήτων» (Σάκκουλας, 1997), αν και δυστυχώς έχουν αποδοθεί μερικοί όροι με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικά σημεία της ΣΠΕΜ*]. Τονίζει, μεταξύ άλλων, ότι 'μια πλουραλιστική και αληθινά δημοκρατική κοινωνία οφείλει όχι μόνο να σέβεται την εθνοτική, πολιτιστική, γλωσσική και θρησκευτική ταυτότητα κάθε προσώπου που ανήκει σε εθνική μειονότητα, αλλά και να δημιουργεί συνθήκες τέτοιες που να επιτρέπουν την έκφραση, τη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτής της ταυτότητας'. Έτσι, τα Κράτη-Μέλη απαιτείται να αναλάβουν δράση. Δηλώνει επίσης ότι 'η δημιουργία ενός κλίματος ανεκτικότητας και διαλόγου είναι απαραίτητη ούτως ώστε η πολιτιστική πολυμορφία να αποτελέσει πηγή και παράγοντα εμπλουτισμού, όχι διχασμού, κάθε κοινωνίας'. Ακολουθεί μία σύνοψη της Σύμβασης με τα σημεία στα οποία δίνουμε έμφαση:

Το **Τμήμα I, Άρθρα 1-3**, διατυπώνει αρκετές γενικές αρχές:

- Το **Άρθρο 1** δηλώνει ότι η προστασία των εθνικών μειονοτήτων είναι μέρος του διεθνούς συστήματος προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Το **Άρθρο 2** δηλώνει ότι η Σύμβαση πρέπει να εφαρμοστεί καλόπιστα και με συνεργασία μεταξύ κρατών.
- Το **Άρθρο 3** λέει ότι κάθε άτομο που ανήκει σε εθνική μειονότητα είναι ελεύθερο να επιλέξει –χωρίς τον κίνδυνο δυσμενών επιπτώσεων– αν θα αντιμετωπίζεται ως μειονοτικός ή όχι, και ότι τα δικαιώματα που απορρέουν από τις αρχές της Σύμβασης-Πλαισίου μπορούν να ασκούνται ατομικά ή από κοινού με άλλους.

Το **Τμήμα II, Άρθρα 4-19**, είναι το κυρίως λειτουργικό μέρος του κειμένου και περιέχει τις διατάξεις 'προγραμματικού τύπου'. Αυτές διατυπώνουν τους στόχους και τις αρχές που προστατεύονται από τη Σύμβαση-Πλαίσιο. Τα Κράτη-Μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν τις διατάξεις μέσω νομοθεσίας και κατάλληλων πολιτικών στο έδαφός τους και, όπου αρμόζει, μέσω διμερών και πολυμερών συμφωνιών.

- Το **Άρθρο 4** καθορίζει την υποχρέωση των Κρατών-Μελών να εγγυώνται το 'δικαίωμα ισότητας ενώπιον του νόμου και ίσης προστασίας από το νόμο' [δηλαδή ισονομίας και ισοπολιτείας]. Επίσης **υποχρεώνει** τα κράτη να πάρουν 'κατάλληλα μέτρα' για να

προωθήσουν την ‘πλήρη και πραγματική ισότητα’ σε όλους τους τομείς της ζωής και προσδιορίζει ότι αυτά τα μέτρα δεν θα θεωρηθούν πράξεις διακρίσεων.

- Το **Άρθρο 5** υποχρεώνει τα Κράτη-Μέλη να **‘καλλιεργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες’** ώστε οι μειονότητες να **διατηρήσουν και να αναπτύξουν τον πολιτισμό τους**, και να **διαφυλάξουν την ταυτότητά τους**. Επίσης καθορίζει ότι τα κράτη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι μειονότητες δεν θα οδηγηθούν σε **‘αναγκαστική’** αφομοίωση.
- Το **Άρθρο 6** ζητά από τα Κράτη-Μέλη να **ενθαρρύνουν τον αμοιβαίο σεβασμό, την ανεκτικότητα, τον διαπολιτισμικό διάλογο και τη συνεργασία** μεταξύ όλων των προσώπων στη χώρα τους. Υποχρεώνει περαιτέρω τα Κράτη-Μέλη να **προστατεύουν τα άτομα από ‘διάκριση, εχθρότητα, ή βία’** σε βάρος τους λόγω της μειονοτικής τους ταυτότητας.
- Το **Άρθρο 7** αφορά το δικαίωμα στην **ελευθερία της ειρηνικής συνάθροισης**, του συνεταιρίζεσθαι, της έκφρασης, της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας.
- Το **Άρθρο 8** έχει να κάνει με το δικαίωμα **εκδήλωσης ‘της θρησκείας ή των πεποιθήσεων και της ίδρυσης θρησκευτικών φορέων, οργανώσεων, και ενώσεων’**.
- Το **Άρθρο 9** καθορίζει ότι το δικαίωμα στην **ελευθερία της έκφρασης** περιλαμβάνει την ελευθερία να λαμβάνει κανείς και να μεταδίδει πληροφορίες στη γλώσσα της μειονότητας. Επίσης προστατεύει από τις διακρίσεις στην πρόσβαση στα ΜΜΕ και προωθεί τη δυνατότητα να δημιουργούν οι μειονότητες τα δικά τους ΜΜΕ.
- Το **Άρθρο 10** καλύπτει τις **γλωσσικές ελευθερίες**, περιλαμβανομένης της χρήσης της γλώσσας της μειονότητας κατ’ **ιδίαν και δημοσίως**, και ενώπιον διοικητικών και δικαστικών αρχών.
- Το **Άρθρο 11** συνεχίζει με τη **χρήση μειονοτικών ονομάτων**, και την ανάρτηση πληροφοριών και τοπογραφικών ενδείξεων στη γλώσσα της μειονότητας.
- Το **Άρθρο 12** αναφέρεται στη **διαπολιτισμική εκπαίδευση**, τέτοια ώστε τα Κράτη-Μέλη είναι υποχρεωμένα να καλλιεργούν τη γνώση **‘για τον πολιτισμό, την ιστορία, τη γλώσσα και τη θρησκεία’** των μειονοτήτων και της πλειονότητας. Πρέπει επίσης να **‘προάγουν την ισότητα ευκαιριών όσον αφορά την πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης’**.
- Το **Άρθρο 13** προστατεύει το δικαίωμα των μειονοτήτων να δημιουργούν και να διαχειρίζονται **‘τα δικά τους ιδιωτικά ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης’**, χωρίς αυτό να συνεπάγεται οποιαδήποτε οικονομική υποχρέωση για την κυβέρνηση.
- Το **Άρθρο 14** προστατεύει το δικαίωμα εκμάθησης της **μειονοτικής γλώσσας**. Επιπλέον, ασχολείται με τη δυνατότητα των μειονοτήτων να **μαθαίνουν τη μειονοτική γλώσσα ή να διδάσκονται στη γλώσσα αυτή**, χωρίς αυτό να θίγει την εκμάθηση της επίσημης γλώσσας ή τη διδασκαλία στη γλώσσα αυτή.
- Το **Άρθρο 15** υποχρεώνει τα Κράτη-Μέλη να δώσουν στις μειονότητες τη δυνατότητα να **συμμετέχουν αποτελεσματικά στην πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ζωή, καθώς και στα κοινά**.
- Το **Άρθρο 16** δηλώνει ότι τα Κράτη-Μέλη δεν επιτρέπεται να **‘μεταβάλλουν την πληθυσμιακή αναλογία’** σε περιοχές με συγκεντρώσεις μειονοτήτων όταν αυτά τα μέτρα αποσκοπούν στον περιορισμό των δικαιωμάτων που καλύπτονται από τη Σύμβαση.
- Το **Άρθρο 17** προστατεύει το δικαίωμα των μειονοτήτων να **‘διατηρούν ελεύθερα και ειρηνικά επαφές πέραν των συνόρων’**. Επίσης προστατεύει το δικαίωμα να συμμετέχουν σε δραστηριότητες ΜΚΟ, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

- Το **Άρθρο 18** καλύπτει τη συνεργασία μεταξύ κρατών **ενθαρρύνοντας διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες** μεταξύ τους για την προστασία των μειονοτήτων.
- Το **Άρθρο 19** δηλώνει ότι οι μόνοι **‘περιορισμοί ή παρεκκλίσεις’** που μπορούν να κάνουν τα Κράτη-Μέλη στις αρχές της Σύμβασης είναι εκείνοι που **επιτρέπονται από άλλα διεθνή νομικά όργανα**.

Το **Μέρος III, Άρθρα 20-23**, επικεντρώνεται σε ζητήματα σχετικά με την ερμηνεία των αρχών του Μέρους II.

- Το **Άρθρο 20** απαιτεί από τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες να σέβονται την εθνική νομοθεσία.
- Το **Άρθρο 21** προστατεύει την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία των κρατών.
- Το **Άρθρο 22** ορίζει ότι η Σύμβαση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να περιορίσει υψηλότερα πρότυπα προστασίας, που προβλέπονται, είτε από άλλα διεθνή όργανα, είτε από την εθνική νομοθεσία.
- Το **Άρθρο 23** αφορά την ερμηνεία των δικαιωμάτων που υπόκεινται σε διατάξεις, τόσο της Σύμβασης, όσο και της ECHR.

Το **Μέρος IV, Άρθρα 24-26**, και το **Μέρος V, Άρθρα 27-32**, καθορίζουν τις αρχές για την παρακολούθηση και την έναρξη ισχύος της Σύμβασης. Αυτά περιγράφονται με περισσότερες λεπτομέρειες παρακάτω.

Ερμηνεία της Σύμβασης-Πλαισίου

Όπως περιγράψαμε νωρίτερα, η Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων χρησιμοποιεί ‘διατάξεις προγραμματικού τύπου’. Στα κράτη δίνεται ‘ένα μέτρο διακριτικής ευχέρειας’ στις αποφάσεις για το πώς να εφαρμόσουν τους στόχους της Σύμβασης στη χώρα τους με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες που επικρατούν εκεί. Οι διατάξεις είναι διατυπωμένες με γενικούς όρους και περιέχουν χαρακτηρισμούς όπως ‘σημαντικός αριθμός’ (*‘substantial numbers’* - Άρθρα 10.2, 11.3 και 14.2), ‘επαρκής ζήτηση’ (*‘sufficient demand’* - Άρθρα 11.3 και 14.2), ‘πραγματική ανάγκη’ (*‘a real need’* - Άρθρο 10.2), ‘αν είναι αναγκαίο’ (*‘where necessary’* - Άρθρα 4.2, 18.1 και 19), ‘όπου είναι απαραίτητο’ (*‘where appropriate’* - Άρθρα 11.3 και 12.1) και ‘στο μέτρο του δυνατού’ (*‘as far as possible’* - Άρθρα 9.3, 10.2 και 14.2). [*Σημ. Μεταφραστών: Στο υπάρχον ελληνικό κείμενο οι όροι αυτοί μεταφράζονται συχνά με διαφορετικό τρόπο σε διαφορετικά σημεία—γι’ αυτό και αναφέρονται εδώ και οι αγγλικοί όροι*].

Αν και είναι αλήθεια ότι η κατάσταση των μειονοτήτων διαφέρει από χώρα σε χώρα και συνεπώς απαιτούνται διαφορετικές προσεγγίσεις, ο κίνδυνος είναι οι γενικόλογα διατυπωμένοι στόχοι και αρχές να τύχουν περιοριστικής ερμηνείας από μερικά από τα Συμβαλλόμενα Μέρη. Αυτή η ευελιξία μετατροπής των αρχών σε εσωτερική εθνική νομοθεσία και πολιτικές που ταιριάζουν κατά τον καλύτερο τρόπο στη συγκεκριμένη κατάσταση των Συμβαλλομένων Κρατών ενδέχεται να χρησιμοποιηθεί από μερικά Συμβαλλόμενα Κράτη για να αποφύγουν τις υποχρεώσεις τους. Σε αυτό το πλαίσιο, έχουν ήδη εκφραστεί σοβαρές αμφιβολίες αναφορικά με τις επιπτώσεις της Σύμβασης.

Από την άλλη πλευρά, θα μπορούσε κανείς επίσης να ισχυριστεί ότι η γενικόλογη διατύπωση των διατάξεων της Σύμβασης δεν θα λειτουργήσει απαραίτητα σε βάρος των μειονοτήτων. Τα κράτη είναι υποχρεωμένα να ερμηνεύσουν τις διατάξεις με το πνεύμα της Σύμβασης. Ιδιαίτερα σημαντικές σε σχέση με αυτό είναι οι σαφείς δηλώσεις στο Προοίμιο. Οι ΜΚΟ μπορούν να

χρησιμοποιήσουν την έναρξη ισχύος της Σύμβασης ως ευκαιρία για να ξεκινήσουν διάλογο με τις αρχές για την ερμηνεία της και να προσφέρουν ιδέες για την υλοποίησή της.

Επιπλέον, το Άρθρο 22 συνδέει τη Σύμβαση με άλλα διεθνή όργανα και απαγορεύει στα κράτη να χρησιμοποιήσουν τη Σύμβαση για να μειώσουν τα υπάρχοντα πρότυπα. Η Σύμβαση θα πρέπει να 'διαβαστεί μαζί' με τα άλλα διεθνή πρότυπα για να διασφαλιστεί ότι θα ισχύσει το μέγιστο πρότυπο προστασίας που προσφέρει το διεθνές δίκαιο. Το Άρθρο 22 επίσης απαγορεύει στα κράτη να χρησιμοποιήσουν τη Σύμβαση για να μειώσουν την υπάρχουσα προστασία των μειονοτήτων με βάση το εθνικό δίκαιο. Από αυτήν την άποψη θα πρέπει επίσης να δοθεί προσοχή σε εκείνα τα διεθνή όργανα, που γίνονται δεσμευτικά μέσω διμερών συμφωνιών.

Ο όρος 'εθνική μειονότητα'

Ένα από τα κύρια ζητήματα αναφορικά με την ερμηνεία της Σύμβασης θα είναι ο όρος 'εθνική μειονότητα'. Η Σύμβαση δεν δίνει ορισμό μιας 'εθνικής μειονότητας'. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχει σαφής συμφωνία σχετικά με τους τύπους των ομάδων που καλύπτει η Σύμβαση. Η Επεξηγηματική Έκθεση λέει στην παράγραφο 12 ότι οι συντάκτες αποφάσισαν να ακολουθήσουν αυτήν την 'πραγματιστική προσέγγιση', επειδή δεν θεώρησαν δυνατό να διατυπωθεί ένας ορισμός που θα είχε την υποστήριξη όλων των Κρατών-Μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Αυτήν την πραγματιστική προσέγγιση έχει υιοθετήσει επίσης ο Υπατος Αρμοστής του ΟΑΣΕ για τις Εθνικές Μειονότητες. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι σε άλλους διεθνείς οργανισμούς δεν υπάρχει συναίνεση για έναν ορισμό της 'εθνικής μειονότητας' ή της 'μειονότητας'. Η συνήθης πρακτική είναι να θεωρείται η κατηγοριοποίηση των μειονοτήτων ως πραγματικό και όχι ως νομικό ζήτημα. Η Υπο-Επιτροπή του ΟΗΕ για την Πρόληψη των Διακρίσεων και την Προστασία των Μειονοτήτων έχει κάνει μια σειρά από απόπειρες να συμφωνηθεί ένας ορισμός. Όμως μέχρι στιγμής δεν έχει επιτευχθεί οποιαδήποτε συναίνεση.

Ωστόσο, η συνέπεια που έχει αυτό για τη Σύμβαση είναι ότι μερικά κράτη⁶ θα μπορούσαν να υποβάλουν δηλώσεις, κατά την κύρωση ή την υπογραφή της Σύμβασης, οι οποίες να περιέχουν έναν ορισμό ή/και να κατονομάζουν τις ομάδες που καλύπτει η Σύμβαση στη χώρα τους ή να δηλώνουν ότι δεν υπάρχουν εθνικές μειονότητες στη δικαιοδοσία τους. Τα περισσότερα κράτη δεν έχουν προβεί σε τέτοιες δηλώσεις, αλλά μένει να δούμε σε ποιες ομάδες θα εφαρμοστεί η Σύμβαση. Η ανάλυση των δηλώσεων που έχουν γίνει μέχρι στιγμής δείχνει ότι υπάρχουν δύο κύριες κατηγορίες ομάδων που μερικά κράτη πιστεύουν ότι θα πρέπει να αποκλειστούν: ομάδες μη πολιτών⁷ και μεταναστών.⁸ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ίδια η Σύμβαση δεν απαιτεί ρητά τα πρόσωπα που ανήκουν σε μειονότητες να είναι πολίτες προκειμένου να εμπίπτουν στο προστατευτικό της πλαίσιο, και μόνο λίγα άρθρα αναφέρονται σε περιοχές που κατοικούνται παραδοσιακά από άτομα που ανήκουν σε μειονότητες.

Αντίστροφα, ένας αριθμός κρατών ορίζουν ότι όλες οι εθνοτικές, θρησκευτικές ή γλωσσικές κοινότητες θα απολαμβάνουν τα δικαιώματα αυτής της Σύμβασης. Το πλεονέκτημα, όμως, της απουσίας ορισμού στη Σύμβαση, είναι ότι καμία ομάδα δεν αποκλείεται εκ των προτέρων. Εφ' όσον δεν υπάρχει ορισμός, υπάρχει χώρος για διάλογο. Εντέλει δεν είναι στο χέρι των κρατών να αποφασίσουν από μόνα τους ποιες ομάδες είναι μειονότητες και ποιες όχι.⁹ Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι ΜΚΟ μπορούν να επισημάνουν στα κράτη την υποχρέωσή τους να ερμηνεύουν τις διατάξεις με το πνεύμα της Σύμβασης, δηλαδή θα πρέπει να ενεργήσουν με πραγματική αφοσίωση στην προστασία των μειονοτήτων. Επιπλέον θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, οι επιφυλάξεις και οι δηλώσεις δεν μπορούν να αντίκεινται στο αντικείμενο και το σκοπό του συμφώνου, και ότι η αρχή της μη διάκρισης απαγορεύει

αδικαιολόγητες διαφοροποιήσεις μεταξύ ομάδων όταν τα κράτη χαρακτηρίζουν ομάδες πως είναι ή δεν είναι 'εθνικές μειονότητες'.

3. Υλοποίηση της Σύμβασης: Μηχανισμός Παρακολούθησης

Πέρα από μια εποικοδομητική προσέγγιση και διάθεση συνεργασίας των Συμβαλλομένων Κρατών, η επιτυχία της Σύμβασης θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την παρακολούθηση της υλοποίησής της. Ένας μηχανισμός παρακολούθησης που να λειτουργεί καλά μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στο να ξεπεραστεί ο κίνδυνος των διαφορετικών και περιοριστικών ερμηνειών.

Το Τμήμα IV της Σύμβασης, Άρθρα 24-26, καλύπτει το μηχανισμό παρακολούθησης. Προβλέπει ότι η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης θα παρακολουθεί την υλοποίηση της Σύμβασης με βάση εκθέσεις τις οποίες θα υποβάλουν τα κράτη και ότι μία Συμβουλευτική Επιτροπή θα βοηθά την Επιτροπή Υπουργών σε αυτό το έργο. Το Σεπτέμβριο 1997, η Επιτροπή Υπουργών υιοθέτησε το Ψήφισμα 97(10) που παρέχει περαιτέρω καθοδήγηση για τη σύνθεση, την εκλογή και το διορισμό της Συμβουλευτικής Επιτροπής, και για τις διαδικασίες που θα ακολουθηθούν στην επιτέλεση των λειτουργιών παρακολούθησης. Η Απόφαση καθορίζει ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή αποτελείται από 'ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες'. Αυτό έχει μεγάλη σημασία. Η Επιτροπή (αναπληρωτών) Υπουργών είναι ένα πολιτικό όργανο στο οποίο εκπροσωπούνται όλα τα κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Κατά συνέπεια, η εμπλοκή ενός αμερόληπτου σώματος στην αποτίμηση των Κρατικών Εκθέσεων μειώνει το επίπεδο πολιτικοποίησης.

Τα Συμβαλλόμενα Κράτη πρέπει να περιγράφουν στις εκθέσεις τους πώς εφαρμόζεται στις χώρες τους η Σύμβαση. Η Συμβουλευτική Επιτροπή θα εξετάσει πρώτη αυτές τις εκθέσεις και, σε αυτήν την εξέταση, μπορεί επίσης να λάβει υπόψη της στοιχεία που υποβάλλονται από άλλες πηγές, μεταξύ των οποίων από μειονότητες και ΜΚΟ. Έπειτα διατυπώνει τις γνωμοδοτήσεις της για την υλοποίηση των αρχών της Σύμβασης. Η Επιτροπή (αναπληρωτών) Υπουργών θα εξετάσει τότε (τόσο την Κρατική Έκθεση όσο και) τις γνωμοδοτήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής για να διαμορφώσει συμπεράσματα και, όπου αρμόζει, συστάσεις προς το κράτος σχετικά με την αποτελεσματικότητα της υλοποίησης της Σύμβασης από αυτό.

Ο μηχανισμός παρακολούθησης, επομένως, δεν είναι μία διαδικασία ατομικών αναφορών όπως συμβαίνει με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Όμως οι ΜΚΟ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο παρέχοντας πληροφορίες και αναλύσεις που θα χρησιμοποιηθούν όταν θα αποτιμώνται οι Κρατικές Εκθέσεις.

Οι Κρατικές Εκθέσεις

Τα κράτη που έχουν κυρώσει τη Σύμβαση είναι υποχρεωμένα να υποβάλουν τις αρχικές τους εκθέσεις μέσα σε 12 μήνες από την έναρξη ισχύος της Σύμβασης στο εν λόγω κράτος.¹⁰ Από τότε και στο εξής κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος πρέπει να υποβάλει έκθεση κάθε πενταετία. Επιπλέον, η Επιτροπή Υπουργών μπορεί να ζητά έκτακτες εκθέσεις προκειμένου να αντιμετωπίσει καταστάσεις που μπορεί να προκύψουν στο ενδιάμεσο διάστημα μεταξύ δύο περιοδικών εκθέσεων ενός Συμβαλλόμενου Μέρους. Οι Κρατικές Εκθέσεις θα δημοσιοποιούνται μόλις τις λάβει το Συμβούλιο της Ευρώπης. Τα Κράτη έχουν την επιλογή να δημοσιοποιούν τις εκθέσεις τους πριν από το Συμβούλιο της Ευρώπης. Μερικά μπορεί να το κάνουν, ακολουθώντας το παράδειγμα εκείνων των κρατών που υιοθετούν δημόσια διαδικασία κατά την προετοιμασία της έκθεσης.

Οι εκθέσεις θα πρέπει να περιέχουν ‘πλήρεις πληροφορίες για τα νομοθετικά και άλλα μέτρα που έλαβαν προκειμένου να κάνουν πράξη τις αρχές που διατυπώνονται στη Σύμβαση’. Υπάρχουν λεπτομερείς οδηγίες που καθορίζουν τις πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις αρχικές Κρατικές Εκθέσεις.¹¹ Οι οδηγίες αυτές έχουν συνταχθεί από τη Συμβουλευτική Επιτροπή και διατίθενται από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Το Μέρος I θα πρέπει να περιλαμβάνει μία εισαγωγή για το πώς το κράτος έχει προσπαθήσει να εφαρμόσει τη Σύμβαση. Θα πρέπει επίσης να περιέχει βασικές πληροφορίες για τη χώρα και την πολιτική της σχετικά με την προστασία των μειονοτήτων. Τα κράτη θα πρέπει επίσης να αναφέρουν πώς έχουν προωθήσει την ευαισθητοποίηση για τη Σύμβαση, τόσο στο κοινό εν γένει, όσο και στις σχετικές κυβερνητικές αρχές.

Στο Μέρος II, τα κράτη πρέπει να τεκμηριώνουν τα μέτρα που έχουν πάρει για να εφαρμόσουν τη Σύμβαση παρουσιάζοντας πληροφορίες κατ’ άρθρο. Με αυτόν τον τρόπο, τα κράτη θα πρέπει να επιδεικνύουν πώς ανταποκρίνονται στους στόχους καθεμιάς από τις προγραμματικές αρχές της Σύμβασης.

Οι οδηγίες υποδεικνύουν πέντε κατηγορίες πληροφοριών και καθορίζουν για κάθε άρθρο την κατηγορία των απαιτούμενων πληροφοριών. Οι κατηγορίες είναι:

- **αφηγηματικές πληροφορίες** που περιγράφουν τη δραστηριότητα του κράτους για να εκπληρώσει το στόχο,
- **νομικά κείμενα** και κάθε διαθέσιμο μέσο προσφυγής σχετικό με την εν λόγω αρχή,
- **κρατική υποδομή** των αρχών που έχουν αρμοδιότητα ή/και ευθύνες στον εν λόγω τομέα,
- **πολιτικές, μέτρα, προγράμματα, δηλώσεις και έγγραφα** από κυβερνητικούς φορείς, και δημόσιες δαπάνες ή προϋπολογισμούς, και
- **τεκμηριωμένες πληροφορίες**, περιλαμβανομένων στατιστικών και άλλων στοιχείων, για να δίνεται η δυνατότητα αξιολόγησης του πόσο αποτελεσματικές υπήρξαν στην πράξη οι ενέργειες του κράτους (όπως εκτίθενται λεπτομερικά στις υπόλοιπες κατηγορίες πληροφοριών) για την εκπλήρωση των αρχών.

Ρόλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής και της Επιτροπής Υπουργών

Το καθήκον της Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι να εξετάζει τις Κρατικές Εκθέσεις και να προετοιμάζει γνωμοδοτήσεις για τα μέτρα που έχουν λάβει τα κράτη για να εφαρμόσουν τη Σύμβαση. Η Συμβουλευτική Επιτροπή είναι ένα ανεξάρτητο σώμα εμπειρογνομόνων.¹² Η Επιτροπή Υπουργών τους επιλέγει μεταξύ των υποψηφίων που έχουν προτείνει τα Συμβαλλόμενα Κράτη. Κάθε μέλος υπηρετεί με την ατομική του/της ιδιότητα και επομένως δεν είναι εκπρόσωπος της κυβέρνησης. Τα μέλη πρέπει να έχουν ‘αναγνωρισμένη εξειδίκευση’ στον τομέα της προστασίας των μειονοτήτων, και να είναι ανεξάρτητα και αμερόληπτα. Η θητεία τους διαρκεί τέσσερα χρόνια και μπορούν να διοριστούν εκ νέου μόνο μία φορά. Αν και το κάθε μέλος προτείνεται από ένα κράτος, αυτό το κράτος δεν μπορεί να αποσύρει τον υποψήφιο του από τη στιγμή που αυτό το πρόσωπο έχει γίνει μέλος της Επιτροπής. Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής δεν επιτρέπεται να ψηφίζουν για τις γνωμοδοτήσεις που αφορούν τις Κρατικές Εκθέσεις της χώρας που τα πρότεινε.

Ο μέγιστος αριθμός ‘τακτικών μελών’ στη Συμβουλευτική Επιτροπή είναι 18. Έτσι είναι αναπόφευκτο ότι δεν θα υπάρχει μέλος διορισμένο αναφορικά με το καθένα από τα Συμβαλλόμενα Κράτη. Η Επιτροπή Υπουργών διατηρεί κατάλογο εγκεκριμένων υποψηφίων από κάθε Συμβαλλόμενο Κράτος. Θα πληρώσει τυχόν κενές θέσεις διορίζοντας ανθρώπους από

αυτόν τον κατάλογο, δίνοντας προτεραιότητα σε ανθρώπους που έχουν προταθεί από εκείνα τα κράτη που δεν είχαν προηγουμένως μέλος της επιλογής τους στη Συμβουλευτική Επιτροπή. Αυτό δημιουργεί ένα σύστημα εκ περιτροπής, έτσι ώστε η γεωγραφική σύνθεση να μεταβάλλεται με τον καιρό. Στο μεταξύ, οι εμπειρογνώμονες που περιλαμβάνονται στον κατάλογο υπηρετούν ως 'πρόσθετα μέλη' και παρίστανται στην Επιτροπή χωρίς δικαίωμα ψήφου όταν αυτή εξετάζει την Κρατική Έκθεση της χώρας τους. Ταυτόχρονα, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, τα τακτικά μέλη δεν έχουν δικαίωμα ψήφου αναφορικά με τις γνωμοδοτήσεις για τις Κρατικές Εκθέσεις των χωρών που τους υπέδειξαν.

Όταν αποτιμά μια Κρατική Έκθεση, η Συμβουλευτική Επιτροπή μπορεί να κάνει χρήση πρόσθετων πληροφοριών για να σχηματίσει πλήρη εικόνα για την υλοποίηση της Σύμβασης-Πλαισίου. Μπορεί, για παράδειγμα, να ζητά πρόσθετες πληροφορίες από το κράτος. Μπορεί επίσης να προσκαλεί άλλες πηγές, όπως ΜΚΟ, να υποβάλουν πληροφορίες, αν και πρέπει να ενημερώσει την Επιτροπή Υπουργών ότι σκοπεύει να το πράξει. Το Μάιο 1999, η Επιτροπή Υπουργών σημείωσε την πρόθεση της Συμβουλευτικής Επιτροπής 'να προσκαλέσει, κατά τη διάρκεια του αρχικού κύκλου υποβολής εκθέσεων, όπου αρμόζει, την υποβολή πληροφοριών από διεθνείς οργανισμούς, συνηγόρους του πολίτη (ombudsmen) και εθνικούς θεσμούς για την προώθηση και την προστασία των ανθρώπινων δικαιωμάτων, καθώς και από εκπροσώπους από την κοινωνία των πολιτών και από ΜΚΟ'. Άλλες πηγές, περιλαμβανομένων των ΜΚΟ, μπορούν επίσης να υποβάλουν πληροφόρηση με δική τους πρωτοβουλία.

Η Συμβουλευτική Επιτροπή μπορεί να ζητήσει συνάντηση κλεισμένων των θυρών με την εν λόγω κυβέρνηση και είναι υποχρεωμένη να πραγματοποιήσει τέτοια συνάντηση αν το ζητήσει η κυβέρνηση. Μπορεί επίσης να πραγματοποιήσει συναντήσεις με άλλους, αν λάβει πρώτα την εντολή από την Επιτροπή Υπουργών. Ήδη ένα κράτος, η Φινλανδία, έχει προσκαλέσει τη Συμβουλευτική Επιτροπή να επισκεφθεί τη Φινλανδία για διάλογο. Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης η Συμβουλευτική Επιτροπή συναντήθηκε τόσο με εκπροσώπους της κυβέρνησης, όσο και με ΜΚΟ. Μπορεί να μοιραστεί πληροφορίες με άλλους μηχανισμούς παρακολούθησης του Συμβουλίου της Ευρώπης,¹³ καθώς και με όργανα και σώματα άλλων διακυβερνητικών οργανισμών. Για να αυξήσει την αποτελεσματικότητά της, η Συμβουλευτική Επιτροπή έχει σχηματίσει μικρές ομάδες εργασίας για να αποτιμήσουν κάθε Κρατική Έκθεση και να συντάξουν σχέδια γνωμοδοτήσεων για τις εκθέσεις. Τα πορίσματά τους παρουσιάζονται στο σύνολο της Συμβουλευτικής Επιτροπής και η τελική γνωμοδότηση θα υιοθετηθεί με ψηφοφορία κατά πλειοψηφία των τακτικών μελών. Στη συνέχεια, οι γνωμοδοτήσεις της για τα μέτρα που έλαβε το κράτος διαβιβάζονται στην Επιτροπή Υπουργών.¹⁴ Η Συμβουλευτική Επιτροπή μπορεί επίσης να προτείνει στην Επιτροπή Υπουργών να υιοθετήσει ορισμένες συστάσεις ειδικές ως προς τη χώρα.

Η Επιτροπή Υπουργών εξετάζει τόσο την Κρατική Έκθεση, όσο και τις γνωμοδοτήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Διαμορφώνει συμπεράσματα σχετικά με την επάρκεια των μέτρων που έλαβε το κράτος για την υλοποίηση της Σύμβασης. Μπορεί επίσης να κάνει συστάσεις προς το κράτος και να θέσει προθεσμία μέσα στην οποία το κράτος θα πρέπει να παράσχει πληροφόρηση για το πώς υλοποιεί αυτές τις συστάσεις. Όλα τα συμπεράσματα και οι συστάσεις δημοσιοποιούνται. Η γνωμοδότηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής δημοσιοποιείται επίσης ταυτόχρονα, εκτός αν η Επιτροπή Υπουργών αποφασίσει σε συγκεκριμένη περίπτωση να την διατηρήσει εμπιστευτική.

Τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών δεν έχουν νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα και δεν υπάρχει σύστημα επιβολής κυρώσεων. Ωστόσο, αναμένεται ο διάλογος μεταξύ των Συμβαλλομένων Κρατών και των Επιτροπών να είναι εποικοδομητικός, και ενδέχεται συχνά να καταλήγει σε ουσιαστικές αλλαγές στην εν λόγω χώρα. Μία από τις

σημαντικές δυνάμεις θα είναι η πολιτική πίεση που προκύπτει σε μια ατμόσφαιρα όπου το κράτος είναι υπό εξέταση.

4. Δράση ΜΚΟ

Η Σύμβαση-Πλαίσιο για τις Εθνικές Μειονότητες θα πρέπει να φανεί χρήσιμη για την επίτευξη του ευρύτερου στόχου της προώθησης των μειονοτικών δικαιωμάτων και της συνεργασίας μεταξύ κοινοτήτων, και να λειτουργήσει ως πολύτιμο εργαλείο για τις ΜΚΟ που αντιμετωπίζουν προβλήματα μειονοτικών δικαιωμάτων στις χώρες τους. Οι ΜΚΟ μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον πολιτικό χώρο που δημιουργήθηκε με την ανάπτυξη της Σύμβασης για να τονώσουν τη συζήτηση για θέματα μειονοτήτων. Η δόμηση μιας τέτοιας συζήτησης γύρω από το ηθικό και νομικό κύρος οργάνων σαν τη Σύμβαση είναι καλός τρόπος για να ξεκινήσει κανείς. Πέρα από τα ζητήματα της νομικής τους σημασίας, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών και οι γνωμοδοτήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής θα έχουν σημαντική αξία με την προβολή τους και ηθική ισχύ. Οι ΜΚΟ μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα πορίσματα για να υποστηρίξουν τα μειονοτικά δικαιώματα στη χώρα τους.

Οι ΜΚΟ σε χώρες που δεν έχουν κυρώσει ακόμη τη Σύμβαση, μπορούν να πιέσουν τις κυβερνήσεις τους να το πράξουν. Από τα Συμβαλλόμενα Κράτη, 33 την είχαν κυρώσει μέχρι το τέλος του 2000. Σε χώρες όπου η Σύμβαση έχει τεθεί σε ισχύ, ο κύριος τομέας υποστήριξης θα βρίσκεται στον επηρεασμό των εθνικών διαδικασιών για την αλλαγή της νομοθεσίας, της πολιτικής και των πρακτικών ώστε να εκπληρωθούν οι προγραμματικοί στόχοι της Σύμβασης. Ο διεθνής μηχανισμός παρακολούθησης, δηλαδή η Συμβουλευτική Επιτροπή και η Επιτροπή Υπουργών, είναι ένα δεύτερο επίπεδο υποστήριξης, όπου μπορούν οι ΜΚΟ να θέσουν τους προβληματισμούς τους αν οι κυβερνήσεις τους δεν ανταποκρίνονται. Οι ΜΚΟ που έχουν επαρκείς πόρους ίσως θελήσουν να χρησιμοποιήσουν μια πιο μακροπρόθεσμη, συμπληρωματική στρατηγική κάνοντας χρήση των πολλών διαθέσιμων σημείων επιρροής. Τα εδάφια που ακολουθούν σκιαγραφούν μερικές από τις δυνατότητες.

Υλοποίηση σε εθνικό επίπεδο

Η Σύμβαση παρουσιάζει αρκετές ευκαιρίες, τις οποίες μπορούν να αξιοποιήσουν οι ΜΚΟ για να συμβάλουν στην προστασία και την προώθηση των μειονοτικών δικαιωμάτων στις χώρες τους. Μπορούν να αναληφθούν αρκετοί τύποι δράσης.

Αύξηση της ευαισθητοποίησης του κοινού

Η γνώση του περιεχομένου των αρχών που προστατεύονται από τη Σύμβαση και άλλα νομικά όργανα μπορεί να είναι ενδυναμωτική. Μπορεί να δημιουργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο οι μειονότητες (και η κοινωνία των πολιτών γενικότερα) προσβλέπουν στην εκπλήρωση από την κυβέρνηση των υποχρεώσεών της. Οι ΜΚΟ μπορούν να εργαστούν για να αυξήσουν την ευαισθητοποίηση του κοινού για τις υποχρεώσεις της χώρας που απορρέουν από τη Σύμβαση, για παράδειγμα μέσα από τη μετάφραση και τη διανομή κειμένων και άλλων πληροφοριών που αφορούν τη Σύμβαση. Οι ΜΚΟ ίσως θελήσουν να δικτυωθούν με άλλες ΜΚΟ και με εκπροσώπους μειονοτικών ομάδων στη χώρα τους για να εξασφαλίσουν ότι όλοι γνωρίζουν την ύπαρξη της Σύμβασης. Ίσως φανεί χρήσιμη η διοργάνωση ενός σεμιναρίου επιμόρφωσης ή/και στρατηγικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων για την προώθηση της Σύμβασης.

Μπορούν επίσης να αναληφθούν εκστρατείες δημόσιας εκπαίδευσης, με την ανάμιξη των ΜΜΕ και άλλων μέσων επικοινωνίας, για να αυξηθεί η γενική επίγνωση της Σύμβασης και των άλλων συναφών οργάνων. Όλες αυτές οι προσπάθειες μπορούν να είναι προσαρμοσμένες στη δημιουργία του υποβάθρου για να υποστηριχθεί προς την κυβέρνηση η πραγματοποίηση

αλλαγών στη νομοθεσία ή στις πολιτικές για να υλοποιηθεί η Σύμβαση. Άλλες ευκαιρίες για να δοθεί δημοσιότητα στη Σύμβαση και στη συμμόρφωση ή μη της κυβέρνησης θα δοθούν όταν θα δημοσιοποιηθούν οι γνωμοδοτήσεις, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις για τις Κρατικές Εκθέσεις. Μπορούν επίσης να γίνουν συγκρίσεις με πρότυπα καλής πρακτικής που απαντώνται αλλού.

Αλλαγή της εθνικής νομοθεσίας και πρακτικής

Η Σύμβαση προσφέρει μία ευκαιρία για να γίνουν σημαντικές αλλαγές στη νομοθεσία και στην πρακτική των κυβερνήσεων, για να διασφαλιστεί η προστασία και η προώθηση των μειονοτικών δικαιωμάτων. Στην πράξη, όμως, αυτές οι αλλαγές είναι πιθανότερο να συμβούν αν εμπλακούν οι ΜΚΟ στη διαδικασία και αν εργαστούν προς την κατεύθυνση αυτών των αλλαγών. Η υλοποίηση των αρχών της Σύμβασης θα εξαρτηθεί σίγουρα σε μεγάλο βαθμό από την αφοσίωση και τη φαντασία των ΜΚΟ. Αυτές μπορούν να προσφέρουν ιδέες για το πώς θα πρέπει να ερμηνευθούν τα άρθρα της Σύμβασης και να ξεκινήσουν διάλογο με τους υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων πάνω στο φάσμα των μέτρων που μπορούν να ληφθούν για να εφαρμοστεί η Σύμβαση στη χώρα τους.

Οι ΜΚΟ μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις διεθνείς υποχρεώσεις της κυβέρνησης βάσει της Σύμβασης ως δικαιολόγηση των απαιτήσεών τους για μεταρρύθμιση ήδη υπάρχουσών πολιτικών και πρακτικών και για εισαγωγή νέας νομοθεσίας. Όπως συμβαίνει με τις περισσότερες πρωτοβουλίες αυτού του είδους, οι εκστρατείες που βασίζονται σε συνασπισμούς και επιδεικνύουν σημαντική δημόσια υποστήριξη πιθανότατα θα είναι και οι αποτελεσματικότερες. Επομένως, οι προσπάθειες δημόσιας εκπαίδευσης θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως προκαταρκτικό στάδιο σε μια πιο μακροπρόθεσμη εκστρατεία συνηγορίας.

Η εκστρατεία θα μπορούσε να αναπτυχθεί με αρκετούς τρόπους. Ένας τρόπος θα μπορούσε να είναι η καθιέρωση νέων δομών για διάλογο, ένας άλλος θα ήταν ίσως η προώθηση νέων μηχανισμών για την επίβλεψη της υλοποίησης της Σύμβασης στο εσωτερικών των κρατών.

Παρακολούθηση της υλοποίησης

Οι ΜΚΟ έχουν επίσης ένα σημαντικό ρόλο να διαδραματίσουν στην παρακολούθηση της υλοποίησης της Σύμβασης. Οι αρχικές Κρατικές Εκθέσεις και οι γνωμοδοτήσεις, τα συμπεράσματα και οι συστάσεις σχετικά με αυτές θα ορίσουν τη βάση για το μελλοντικό έργο των κρατών γύρω από τη Σύμβαση. Είναι σημαντικό να αντιμετωπιστεί όλο το φάσμα των προβληματισμών των μειονοτήτων κατά την αποτίμηση των αρχικών εκθέσεων. Οι πληροφορίες και οι αναλύσεις από ΜΚΟ είναι επομένως σημαντικές για να διασφαλιστεί ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή και η Επιτροπή Υπουργών θα έχουν πληρέστερη κατανόηση της κατάστασης σε μια χώρα που εξετάζεται.

Ίσως υπάρξουν ευκαιρίες για να εμπλακούν άμεσα οι ΜΚΟ στην προετοιμασία της Κρατικής Έκθεσης για τη χώρα τους. Αυτή η συμμετοχή θα μπορούσε να αποτελέσει ευκαιρία για τις ΜΚΟ να καθορίσουν την ημερήσια διάταξη για την υλοποίηση στη χώρα τους. Οι ΜΚΟ θα χρειαστεί να εκτιμήσουν το βαθμό στον οποίο θέλουν να συνεργαστούν με την κυβέρνησή τους στην επίσημη έκθεση και τη δυνατότητα να προετοιμάσουν 'εναλλακτικές εκθέσεις' τις οποίες θα υποβάλουν στη Συμβουλευτική Επιτροπή. Αυτές οι διαφορετικές επιλογές δεν αλληλοαποκλείονται. Οι ΜΚΟ είναι δυνατόν να υιοθετήσουν μια ευέλικτη προσέγγιση, συμμετέχοντας στις προετοιμασίες για την Κρατική Έκθεση της κυβέρνησης και ετοιμάζοντας παράλληλα τις δικές τους δηλώσεις ή εναλλακτικές εκθέσεις. Υπάρχουν, όμως, ζητήματα στρατηγικής και πόρων. Οι οδηγίες που ακολουθούν ίσως βοηθήσουν στη διευκρίνιση και επίλυση κάποιων από αυτά τα ζητήματα.

Συνεργασία με την επίσημη διαδικασία σύνταξης της Κρατικής Έκθεσης

Είναι πρωταρχικό να μάθει κανείς κάποιες βασικές πληροφορίες σχετικά με το ποιο κυβερνητικό όργανο είναι υπεύθυνο για την προετοιμασία της Κρατικής Έκθεσης για την υλοποίηση της Σύμβασης. Στις περισσότερες χώρες αυτό θα είναι τα υπουργεία εσωτερικών, δικαιοσύνης ή εξωτερικών. Αν δεν είναι δυνατό να εντοπιστεί το κατάλληλο όργανο μέσω επαφών στην πρωτεύουσα, αυτή η πληροφορία μπορεί επίσης να αποκτηθεί από το μόνιμο αντιπρόσωπο της κυβέρνησης στο Συμβούλιο της Ευρώπης στο Στρασβούργο.

Η αρμόδια υπηρεσία θα πρέπει να ερωτηθεί σχετικά με τη διαδικασία που έχει υιοθετήσει για την υλοποίηση της Σύμβασης, τις διαδικασίες για τη σύνταξη των κρατικών εκθέσεων και το πώς μπορούν να εμπλακούν οι ΜΚΟ. Για παράδειγμα, οι κυβερνήσεις μπορεί να θέλουν να λάβουν πληροφορίες από τις ΜΚΟ για να τις συμπεριλάβουν στην έκθεσή τους, ή μπορεί να δημιουργήσουν διαδικασία διαβουλεύσεων στην οποία ζητείται από τις ΜΚΟ να σχολιάσουν το προσχέδιο της έκθεσης. Οι ΜΚΟ θα μπορούσαν επίσης να λάβουν μέρος στην προετοιμασία της ίδιας της έκθεσης. Αν η κυβέρνηση είναι ανοικτή σε ανάμιξη των ΜΚΟ στην προετοιμασία των Κρατικών Εκθέσεων, υπάρχουν διάφορα ζητήματα που χρειάζεται να εξεταστούν.

Υπάρχουν αρκετά δυνητικά θετικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τη συμμετοχή. Ένα από αυτά είναι η υποστήριξη της γενικής αρχής της κυβερνητικής διαφάνειας μέσω της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη σύνταξη εκθέσεων για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η συμμετοχή μπορεί επίσης να προσφέρει ευκαιρίες συμβολής στην ερμηνεία των 'προγραμματικού τύπου' διατάξεων στο πλαίσιο της εν λόγω χώρας. Επιπλέον, οι ΜΚΟ θα είναι καλύτερα σε θέση να γνωρίζουν τη θέση της κυβέρνησής τους σε αυτά τα θέματα και στη συνέχεια να κάνουν ενέργειες για να τα αντιμετωπίσουν. Σε γενικές γραμμές, ο διάλογος και οι διαπραγματεύσεις που μπορούν να προκύψουν στη διάρκεια της διαδικασίας προετοιμασίας μπορεί να βοηθήσουν στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα έχει ως αποτέλεσμα αυξημένα μειονοτικά δικαιώματα.

Υπάρχουν επίσης ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες που θα μπορούσαν να προέλθουν από τη συμμετοχή. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ΜΚΟ μπορεί να ανησυχούν ότι οι κυβερνήσεις θα χρησιμοποιήσουν τη συμμετοχή των ΜΚΟ ως προπαγάνδα για να δείξουν ότι δεν υπάρχουν σημαντικά προβλήματα στη χώρα τους ή για να νομιμοποιήσουν την Κρατική Έκθεση χωρίς να αναφέρουν απαραίτητα όλους τους προβληματισμούς που θέτουν οι ΜΚΟ. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ΜΚΟ θα πρέπει να είναι πολύ σαφείς σχετικά με τους όρους συμμετοχής τους και να προδιαγράψουν τι θα συμβεί αν η Κρατική Έκθεση δεν αντιπροσωπεύει την άποψή τους. Οι ΜΚΟ μπορεί να θέλουν να διασφαλίσουν ότι θα μπορούν να συμμετάσχουν σε ολόκληρη τη διαδικασία προετοιμασίας, περιλαμβανομένης της σύνταξης του κειμένου της Κρατικής Έκθεσης. Εναλλακτικά, μπορεί να κανονίσουν να επισυναφθούν στην έκθεση χωριστές γνώμες των ΜΚΟ. Ένα άλλο ζήτημα είναι ότι οι ΜΚΟ θα μπορούσαν να διαπιστώσουν ότι οι πόροι τους εξαντλούνται με το να παρέχουν πληροφορίες και να σχολιάζουν προσχέδια. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι ΜΚΟ θα μπορούσαν να προσφερθούν να υποβάλουν έναν κατάλογο ερωτημάτων ή προβληματικών θεμάτων στον υπεύθυνο κυβερνητικό φορέα έτσι ώστε αυτός να συμπεριλάβει και να αντιμετωπίσει αυτούς τους προβληματισμούς στην έκθεση.

Είναι ευθύνη του Κράτους, ως συμβαλλόμενου μέρους, να υποβάλει Κρατική Έκθεση (βλ. Άρθρο 25). Το κράτος μπορεί να επιλέξει να συμπεριλάβει ή να μην συμπεριλάβει στοιχεία ή σχόλια των ΜΚΟ. Όμως οι ΜΚΟ έχουν τους δικούς τους χωριστούς διαύλους επικοινωνίας με το Συμβούλιο της Ευρώπης και μπορούν να επικοινωνήσουν απ' ευθείας με τη Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης και, μέσω αυτής, να έρθουν σε επαφή με τη Συμβουλευτική Επιτροπή και με την Επιτροπή Υπουργών, ακόμα και αν το κράτος τις συμβουλευτήκε.

Υποβολή πληροφοριών και προετοιμασία εναλλακτικών εκθέσεων

Για τη σωστή αποτίμηση των Κρατικών Εκθέσεων έχει ζωτική σημασία να λαμβάνει η Συμβουλευτική Επιτροπή πληροφορίες για την κατάσταση των μειονοτήτων από ανεξάρτητες πηγές. Οι ΜΚΟ μπορούν ανά πάσα στιγμή να στείλουν πληροφορίες στη γραμματεία της Συμβουλευτικής Επιτροπής στο Συμβούλιο της Ευρώπης στο Στρασβούργο. Ιδανικά, όταν υποβάλλονται οι Κρατικές Εκθέσεις, οι ΜΚΟ υποβάλλουν εναλλακτικές εκθέσεις, οι οποίες αντιμετωπίζουν όλα τα ζητήματα που εξετάζονται στις Κρατικές Εκθέσεις. Αν οι πόροι δεν επιτρέπουν την προετοιμασία ολοκληρωμένων εναλλακτικών εκθέσεων, μπορούν επίσης να υποβληθούν πληροφορίες που σχετίζονται με συγκεκριμένα ζητήματα υλοποίησης.

Οι ΜΚΟ θα πρέπει να μελετούν τις Κρατικές Εκθέσεις, οι οποίες θα δημοσιοποιούνται το αργότερο μόλις τις παραλάβει το Συμβούλιο της Ευρώπης, προκειμένου να προσδιορίσουν ποιες πληροφορίες χρειάζεται να αμφισβητηθούν ή να συμπληρωθούν. Με αυτόν τον τρόπο οι ΜΚΟ μπορούν να επικεντρωθούν στην υποβολή στοιχείων που λείπουν από την Κρατική Έκθεση ή που θα προσφέρουν εναλλακτικές/διορθωτικές πληροφορίες. Είναι σημαντικό να εξακριβώσουν από τη γραμματεία την ημερομηνία μέχρι την οποία πρέπει να παραληφθούν οι πληροφορίες, έτσι ώστε να μπορέσουν τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής να τις μελετήσουν ενώ θα εξετάζουν την Κρατική Έκθεση της εν λόγω χώρας. Συνήθως αυτό θα πρέπει να γίνει σύντομα μετά την υποβολή της Κρατικής Έκθεσης και οπωσδήποτε εντός τριμήνου από την υποβολή της. Κατά προτίμηση τέτοιες πληροφορίες θα πρέπει να υποβάλλονται στα αγγλικά ή στα γαλλικά, που είναι οι δύο γλώσσες εργασίας του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η χρήση άλλων γλωσσών ενδέχεται να περιορίσει για πρακτικούς λόγους τη χρησιμότητα των πληροφοριών.

Διεύρυνση της βάσης

Οι ΜΚΟ ίσως θελήσουν να εξετάσουν το ενδεχόμενο σχηματισμού ενός συνασπισμού για την προετοιμασία εναλλακτικής έκθεσης σχετικά με την υλοποίηση της Σύμβασης. Αν και οι προσπάθειες στα πλαίσια συνασπισμών μπορούν να είναι πολύπλοκες και χρονοβόρες, προσφέρουν πολυάριθμα οφέλη. Πρώτον, έχουν ενδεχόμενα σημαντική νομιμοποίηση, μια που μπορούν να θεωρηθούν ως πιο αντιπροσωπευτικοί από κάτι που ετοίμασε μία οργάνωση. Αυτή η νομιμοποίηση μπορεί να μεταφραστεί σε ηθική και πολιτική 'βαρύτητα' αφού τόσο η κυβέρνηση και το σώμα παρακολούθησης, όσο και τα ΜΜΕ και το ευρύτερο κοινό είναι πιο πιθανό να πάρουν στα σοβαρά μια έκθεση που αντιπροσωπεύει τις απόψεις μιας σημαντικής μερίδας της κοινωνίας. Αν δεν είναι εφικτός ένας συνασπισμός, και πάλι αξίζει πραγματικά τον κόπο τουλάχιστον η επαφή και ο συντονισμός με άλλες ΜΚΟ προκειμένου να αποφευχθεί η υποβολή αντικρουόμενων πληροφοριών στη Συμβουλευτική Επιτροπή.

Δεύτερον, οι άνθρωποι που διεξάγουν την έρευνα για την έκθεση θα έχουν τη δυνατότητα να συμβουλευθούν έναν ευρύτερο κύκλο φορέων με εξειδικευμένες εμπειρίες, που προσφέρουν οι διάφορες ΜΚΟ που συμμετέχουν. Κάτι τέτοιο μπορεί να εξοικονομήσει αρκετό χρόνο και πόρους με την αποφυγή επικάλυψης.

Τρίτον, η διαδικασία προετοιμασίας εναλλακτικής έκθεσης από συνασπισμό μπορεί να εξελιχθεί σε ευρύτερες συνασπισμένες προσπάθειες συνηγορίας σε αλλαγές στη νομοθεσία και την πολιτική της χώρας. Ενδεχομένως θα είναι ιδιαίτερα σημαντικό να συνεργαστούν διάφορες μειονοτικές οργανώσεις για την προετοιμασία μιας έκθεσης, μια που αυτή η συνεργασία θα βοηθήσει να αναπτυχθεί μια ενοποιημένη στρατηγική για την προστασία και την προώθηση των μειονοτικών δικαιωμάτων. Οι ΜΚΟ που ενεργούν σε εθνικό επίπεδο ίσως θελήσουν επίσης να εξετάσουν το ενδεχόμενο να συνεργαστούν με διεθνείς ΜΚΟ που έχουν εμπειρία στην προετοιμασία εναλλακτικών εκθέσεων και στην ανάπτυξη στρατηγικών συνηγορίας για την αποτελεσματική χρήση τους.

Επαγγελματισμός

Οι ΜΚΟ θα πρέπει να έχουν επίγνωση των προβλημάτων που θα συναντήσουν στην εδραίωση της αξιοπιστίας τους –η οποία μπορεί να αποδειχθεί δύσκολο να αναπτυχθεί και εύκολο να καταστραφεί. Η παρουσίαση ανακριβών πληροφοριών μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην εμπλεκόμενη ΜΚΟ και να βλάψει γενικότερα την αντίληψη για την αξιοπιστία και άλλων ΜΚΟ. Οι ΜΚΟ θα πρέπει να είναι πάντοτε έτοιμες να τεκμηριώσουν τις πληροφορίες που υποβάλλουν.

Οι πληροφορίες και η ανάλυση πρέπει να στηρίζονται σε γεγονότα και να είναι λεπτομερείς, παρέχοντας κατάλληλες παραπομπές στις πηγές των πληροφοριών. Είναι σημαντικό να μην υποθέτουν προϋπάρχουσα γνώση, αλλά να είναι όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένες. Οι δημογραφικές και στατιστικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων στοιχείων διακριτών κατά φύλο, είναι πολύτιμες.

Οι ΜΚΟ θα πρέπει να προσπαθήσουν να προετοιμάσουν τις πληροφορίες ή τις εκθέσεις τους σαν να προετοίμαζαν δικαστική υπόθεση. Θα πρέπει να γίνονται αναφορές στα άρθρα της Σύμβασης, όπου είναι εφικτό με την ίδια δομή όπως οι Κρατικές Εκθέσεις, και τα κείμενά τους να παρατίθενται έτσι ώστε να καταδεικνύεται γιατί ακριβώς η κυβέρνηση παραβιάζει ή δεν υλοποιεί τη Σύμβαση.

Επιβοηθητικές πληροφορίες

Βασικά υλικά για την προετοιμασία της υποβολής πληροφοριών ή εναλλακτικών εκθέσεων είναι τα εξής:

- κείμενο της Σύμβασης-Πλαισίου και της Επεξηγηματικής Έκθεσης,
- σχεδιάγραμμα για τις Κρατικές Εκθέσεις (βλ. κεφάλαιο για Περισσότερες Πληροφορίες, Κείμενα Συμβουλίου της Ευρώπης),
- Ψήφισμα 97(10) για το μηχανισμό παρακολούθησης (βλ. κεφάλαιο για Περισσότερες Πληροφορίες, Κείμενα Συμβουλίου της Ευρώπης),
- Κανόνες Λειτουργίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής (βλ. κεφάλαιο για Περισσότερες Πληροφορίες, Κείμενα Συμβουλίου της Ευρώπης),
- Κρατική Έκθεση (και, αν είναι διαθέσιμες, προηγούμενες Κρατικές Εκθέσεις συν τις γνωμοδοτήσεις, τα συμπεράσματα και τις συστάσεις που υιοθετήθηκαν).

Πιθανές πηγές στοιχείων είναι οι εξής:

- εκθέσεις άλλων εθνικών ή διεθνών ΜΚΟ, κυβερνητικών οργάνων (διοικητικών, δικαστικών, κτλ), ερευνητικών ιδρυμάτων και πανεπιστημίων,
- διακυβερνητικοί οργανισμοί –ιδίως κείμενα, δηλώσεις, εκθέσεις, έρευνες και στατιστικά στοιχεία από τους μηχανισμούς παρακολούθησης,
- άλλα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης, όπως η Επιτροπή Παρακολούθησης της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Χάρτας για τις Περιφερειακές και Μειονοτικές Γλώσσες και η ECRI,
- όργανα Παρακολούθησης των Συνθηκών του ΟΗΕ μεταξύ των οποίων η Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων (CERD), η Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και η Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Πολλά από αυτά τα στοιχεία υπάρχουν πλέον στην ιστοσελίδα της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (<http://www.unhchr.ch>).

Με τον καιρό θα αναπτυχθεί τεκμηρίωση γύρω από τη Σύμβαση-Πλαίσιο. Τα κείμενα των

γνωμοδοτήσεων, των συμπερασμάτων και των συστάσεων που έχουν εκδοθεί για άλλες Κρατικές Εκθέσεις θα βοηθήσουν στην παροχή μιας αίσθησης για το πώς ερμηνεύονται στην πράξη οι αρχές της Σύμβασης. Μπορεί επίσης να φανεί χρήσιμο να μάθει κανείς για τις θέσεις που έχουν υιοθετηθεί για άλλες χώρες προκειμένου να συγκεντρώσει ιδέες γύρω από πρακτικές που αλλού είναι πρότυπες.

Γενικές υποδείξεις

Όταν προετοιμάζονται πληροφορίες ή εναλλακτικές εκθέσεις, καλό είναι:

- Να παρέχονται πληροφορίες γύρω από την ή τις ΜΚΟ, που θα αναφέρουν και το σκοπό της και κάποια περιγραφή των γενικών της δραστηριοτήτων. Αυτές οι πληροφορίες μπορούν να βοηθήσουν να καταδειχθεί η αρμοδιότητα και η εξειδίκευση της ΜΚΟ.
- Να ετοιμαστούν σύννοψη (executive summary) και συμπέρασμα με καταλόγους σημείων ή ερωτημάτων προς τη Συμβουλευτική Επιτροπή για τη χρονική στιγμή κατά την οποία θα εξετάζει την επίσημη Κρατική Έκθεση.
- Να ακολουθείται η σειρά των άρθρων της Σύμβασης στο κυρίως κείμενο. Οι ΜΚΟ μπορούν να συμβουλευτούν τις οδηγίες του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προετοιμασία εκθέσεων και να προσπαθήσουν να ετοιμάσουν πληροφορίες παρόμοιες με εκείνες που ζητούνται από τα κράτη. Αυτό το έργο θα γίνει πιο εύκολο αφού μελετηθεί η Κρατική Έκθεση. Οι ΜΚΟ θα γνωρίζουν τότε ποιες πληροφορίες χρειάζεται να αμφισβητηθούν και μπορούν να προσφέρουν τα εναλλακτικά στοιχεία.
- Να παρέχονται συστάσεις για ενέργειες που θα πρέπει να κάνει η κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα.
- Να δοθεί προσοχή στην παρουσίαση των πληροφοριών ή της έκθεσης, δηλαδή να χρησιμοποιηθεί σελιδοποίηση με σελίδα περιεχομένων, επικεφαλίδες, περιλήψεις, κτλ., για να γίνει το περιεχόμενο σαφές και προσιτό. Τα επιχειρήματα μπορούν να υποστηριχθούν εισάγοντας πρόσθετες πληροφορίες και συμπεριλαμβάνοντας παραρτήματα, όπως εκθέσεις ΜΚΟ, άρθρα εφημερίδων και πορίσματα από άλλες διακυβερνητικές εκθέσεις.
- Να προσεχθεί ο χρόνος υποβολής των πληροφοριών ή της έκθεσης. Να διαπιστωθεί πότε πρέπει να υποβληθούν οι Κρατικές Εκθέσεις. Θα υπάρξει μετά από αυτήν την προθεσμία ένα χρονικό διάστημα στο οποίο οι ΜΚΟ μπορούν να υποβάλουν τις δικές τους εκθέσεις ή πληροφορίες. Ο γενικός κανόνας, όμως, είναι ότι όσο νωρίτερα υποβληθούν οι πληροφορίες, τόσο πιθανότερο είναι ότι η Συμβουλευτική Επιτροπή θα καταφέρει να τις αξιοποιήσει. Για περισσότερες πληροφορίες, να υπάρξει επικοινωνία με τη Γραμματεία της Συμβουλευτικής Επιτροπής στη Διεύθυνση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.

Χρησιμοποίηση της έκθεσης

Οι ΜΚΟ μπορούν να υποβάλουν τις πληροφορίες ή την έκθεσή τους κατευθείαν στη Συμβουλευτική Επιτροπή μέσω της γραμματείας της.

Οι πληροφορίες ή εκθέσεις μπορούν συγχρόνως να χρησιμοποιηθούν ως βάση για μια σειρά δραστηριοτήτων διεκδίκησης μειονοτικών δικαιωμάτων. Οι ΜΚΟ μπορούν επίσης να επιδιώξουν να συζητήσουν το υλικό τους με υπευθύνους για τη λήψη αποφάσεων στο Συμβούλιο της Ευρώπης, περιλαμβανομένων των μελών της Επιτροπής Υπουργών και της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης. Στη χώρα τους, μπορούν επίσης να προσεγγίσουν κυβερνητικά στελέχη και βουλευτές και να ζητήσουν την υποστήριξή τους. Η δημοσίευση πληροφοριών ή εναλλακτικής έκθεσης μπορεί να προσφέρει μια καλή ευκαιρία για παρουσίαση στα ΜΜΕ, η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει να δοθεί προσοχή στη Σύμβαση και στην κατάσταση των

μειονοτήτων.

Οι ΜΚΟ μπορούν να πιάσουν την κυβέρνησή τους να προσκαλέσει τη Συμβουλευτική Επιτροπή να επισκεφθεί τη χώρα και να φροντίσουν η Συμβουλευτική Επιτροπή να είναι πληροφορημένη για την πρότασή τους.

Παρακολούθηση της υλοποίησης

Από τη στιγμή που η Συμβουλευτική Επιτροπή και η Επιτροπή (αναπληρωτών) Υπουργών θα έχουν σχηματίσει άποψη για τις Κρατικές Εκθέσεις, οι ΜΚΟ μπορούν να αναλάβουν τις εξής δραστηριότητες παρακολούθησης της υλοποίησης:

- Να μελετήσουν τις γνωμοδοτήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής και τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών. Θα είναι ενδιαφέρον να δουν κατά πόσον η Επιτροπή Υπουργών ακολουθεί τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής ή όχι και, αν όχι, πώς θα υποστηριχθεί αυτό.
- Να παρακολουθήσουν την απάντηση της κυβέρνησης στις γνωμοδοτήσεις, στα συμπεράσματα και στις συστάσεις. Αυτό χρειάζεται ιδιαίτερα στην περίπτωση που η Επιτροπή Υπουργών έχει ζητήσει πληροφορίες ή έχει αποφασίσει παρακολούθηση της υλοποίησης των συστάσεών της. Σε γενικές γραμμές οι γνωμοδοτήσεις και τα συμπεράσματα θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να πιεστούν οι κυβερνήσεις να εντείνουν τις προσπάθειές τους για συμμόρφωση προς τις διεθνείς τους υποχρεώσεις.
- Αυτά τα έγγραφα μπορούν να δημοσιοποιηθούν μέσα στη χώρα μέσω μετάφρασης και διακίνησης, περιλαμβανομένης της προσέλκυσης του ενδιαφέροντος των ΜΜΕ. Προσφέρουν την ευκαιρία να ξεκινήσει μία συζήτηση στο επίπεδο της κοινωνίας των πολιτών για την κατάσταση των μειονοτήτων.

Γενικά, η Σύμβαση προσφέρει αρκετές ευκαιρίες για την προώθηση και την προστασία των μειονοτικών δικαιωμάτων. Αν και οι κυβερνήσεις έχουν την τελική ευθύνη για την υλοποίηση της Σύμβασης, οι ΜΚΟ μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ειδική τους εμπειρία, την αφοσίωση και τη δημιουργικότητά τους για να αξιοποιήσουν αποτελεσματικά αυτές τις ευκαιρίες για να πετύχουν αλλαγές.

5. Για Περισσότερες Πληροφορίες

Διευθύνσεις

Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη
Υπατος Αρμοστής για τις Εθνικές Μειονότητες

OSCE / HCNM

P.O. Box 20062

The Netherlands

Τηλ. 00.31.70.312.5500

Fax 00.31.70.363.5910

E-mail: hcnm@hcnm.org

Internet : <http://www.osce.org>

Συμβούλιο της Ευρώπης

Council of Europe

F-67075 Strasbourg Cedex

France

Τηλ.: 00.33.(0)3 88 41 20 00

Internet: <http://www.coe.int>

Υπηρεσία Πληροφόρησης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights Information Service)

Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe)

Τηλ: 0033 (0)3 88 41 20 24

Fax: 0033 (0)3 88 41 27 04

E-mail: hricdoc@coe.int

Internet: <http://www.humanrights.coe.int/minorities/Eng/SiteMap.htm>

Internet (εκδόσεις): <http://book.coe.int>

Γραμματεία Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη Σύμβαση-Πλαίσιο για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων (Secretariat of the Advisory Committee on the FCNM)

Διεύθυνση Ανθρώπινων Δικαιωμάτων – Μονάδα Μειονοτήτων (Directorate of Human Rights – Minorities Unit)

Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe)

Τηλ: 00.33. (0)3 88 41 2963

Fax: 00.33. (0)3 88 41 2793

Κείμενα Συμβουλίου της Ευρώπης

Framework Convention for the Protection of National Minorities – Collected Texts ISBN 92-871-3907-5 (περιέχει τα παρακάτω κείμενα)

Framework Convention for the Protection of National Minorities and Explanatory Report, Strasbourg, Φεβρουάριος 1995, Η (95) 10.

Outline for the Reports to be submitted pursuant to Article 25 Paragraph 1 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities, υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών

στις 30 Σεπτεμβρίου 1998 στην 642η συνάντηση των Αναπληρωτών των Υπουργών, ACFC/INF(98)1.

Resolution (97)10: Rules adopted by the Committee of Ministers on the Monitoring Arrangements under Articles 24 to 26 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities, υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 17 Σεπτεμβρίου 1997 στην 601η συνάντηση των Αναπληρωτών των Υπουργών.

Rules of Procedure at the Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities (ACFC/INF (98)2).

Άλλα χρήσιμα κείμενα

Alfredsson, Gudmundur and Melander, Göran, *A Compilation of Minority Rights Standards: A Selection of Texts from International and Regional Human Rights Instruments and other Documents*, Raoul Wallenberg Institute of Human Rights and Humanitarian Law Report No.24, Lund, Σουηδία, 1997.

Σύμβαση Πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Εθνικών Μειονοτήτων: Ανάλυση και Παρατηρήσεις για το Μηχανισμό Παρακολούθησης, Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων, Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων και ΕΤΕΠΕ, Αθήνα, 2000.

Alfredsson, Gudmundur and Erika Ferrer *Δικαιώματα Μειονοτήτων: Οδηγός για τις Διαδικασίες και τα Όργανα του ΟΗΕ*, Διεθνής Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων, Ελληνική Ομάδα για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων και ΕΤΕΠΕ, Αθήνα, 2000.

United Nations, *Manual on Human Rights Reporting*, UN Document HR/PUB/91/1, 1991.

Ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Κέντρου Μειονοτικών Θεμάτων (ECMI): <http://www.ecmi.de>

Ιστοσελίδα Κέντρου Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης για τις Μειονότητες στην Ευρώπη – Νοτιοανατολική Ευρώπη (CEDIME-SE):

<http://www.greekhelsinki.gr/english/reports/CEDIME-FCNM.html>

Ιστοσελίδα Μειονοτικών Ηλεκτρονικών Πηγών (MINELRES):

<http://www.riga.lv/minelres/coe/index.htm>

6. Γλωσσάρι

Κράτος-Μέλος – μία ευρωπαϊκή χώρα που έχει κάνει με επιτυχία αίτηση για να γίνει δεκτή ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και συμφωνεί να τηρεί τις καταστατικές αρχές του.

Κύρωση – η διαδικασία με την οποία ένα κράτος τελικά επιβεβαιώνει ότι έχει την πρόθεση να δεσμευτεί από ένα σύμφωνο το οποίο έχει προηγουμένως υπογράψει· η συναίνεσή του δεν ισχύει μέχρι να γίνει η κύρωση.

Όργανο – ένας όρος που καλύπτει όλα τα έγγραφα που ενσωματώνουν τόσο δεσμευτικά όσο και μη δεσμευτικά, από νομικής πλευράς, κείμενα (ανθρώπινα δικαιώματα).

Πρότυπο – γενικά σημαίνει ένα παραδεδεγμένο μοντέλο πρακτικής και, στο διεθνές δίκαιο ανθρώπινων δικαιωμάτων, αναφέρεται στους κανόνες ή στις αρχές που θεωρούνται θεμιτές και που τα κράτη συμφωνούν να τηρούν.

Συμβαλλόμενο Μέρος – όρος που χρησιμοποιείται στη Σύμβαση-Πλαίσιο και αναφέρεται σε ένα κράτος που έχει συμφωνήσει να δεσμευτεί από αυτήν.

Σύμβαση – όρος που χρησιμοποιείται στο Συμβούλιο της Ευρώπης για πολυμερή σύμφωνα που έχουν συμφωνηθεί εκεί.

Σύμφωνο – ένα νομικό όργανο το οποίο, όταν προσυπογράφεται με κύρωση, δεσμεύει ένα κράτος να τηρεί τις διατάξεις στις οποίες έχει συμφωνήσει.

Υπογραφή – το πρώτο βήμα με το οποίο ένα κράτος προσυπογράφει ένα σύμφωνο αλλά ακόμη δεν δεσμεύεται νομικά από αυτό πλήρως.

7. Σημειώσεις

- ¹ Για ευκολία, ο όρος ΜΚΟ θα χρησιμοποιείται σε ολόκληρο το κείμενο συμπεριλαμβάνοντας όλη τη γκάμα των οργανώσεων στην κοινωνία των πολιτών που θα ενδιαφέρονταν ίσως να δουλέψουν πάνω στη Σύμβαση – περιλαμβανομένων των κάθε μορφής οργανώσεων με βάση τις μειονότητες.
- ² Από το 1995 ονομάζεται Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ).
- ³ Το 2000, έχει 41 Κράτη-Μέλη: Αλβανία, Ανδόρα, Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Γεωργία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, (πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της) Μακεδονίας, Μάλτα, Μεγάλη Βρετανία, Μολδαβία, Νορβηγία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Ρωσία, Σαν Μαρίνο, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τουρκία, Τσεχική Δημοκρατία, και Φινλανδία. Πέντε άλλα κράτη έχουν υποβάλει αίτηση εισδοχής: Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Λευκορωσία, και Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας. Βλ. επίσης Παράρτημα.
- ⁴ Από το Νοέμβριο 1998, υπάρχει ένα μοναδικό Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στο Στρασβούργο. Το νέο Δικαστήριο αντικαθιστά τους παλιούς μηχανισμούς παρακολούθησης, δηλαδή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρώπινων Δικαιωμάτων.
- ⁵ Human Rights Awareness Unit in the Directorate of Human Rights of the Council of Europe “NGOs and the Human Rights Work of the Council of Europe: Opportunities for Cooperation” [H (98) 12]. Αυτό το έντυπο μπορεί να παραγγελθεί από την Υπηρεσία Πληροφόρησης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Human Rights Information Service). Βλ. στοιχεία επαφής στο κεφάλαιο 5.
- ⁶ Αυστρία, Βουλγαρία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, Μάλτα, (πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της) Μακεδονίας, Πολωνία, Ρωσία, Σλοβενία και Σουηδία.
- ⁷ Μπορεί επίσης να αναφερθεί κανείς στο Γενικό Σχόλιο 23 (50) της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για το Άρθρο 27 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ICCPR). Αυτό το Σχόλιο δηλώνει ότι τα άτομα δεν χρειάζεται να είναι πολίτες προκειμένου να λαμβάνουν προστασία ως πρόσωπα που ανήκουν σε μειονότητα.
- ⁸ Συγκεκριμένες αναφορές σε ‘περιοχές που παραδοσιακά κατοικούνται από’ μειονότητες γίνονται μόνο στα Άρθρα 10.2, 11.3 και 14.2.
- ⁹ Το Άρθρο 1 δηλώνει ότι η προστασία των εθνικών μειονοτήτων αποτελεί ‘αναπόσπαστο μέρος της διεθνούς προστασίας των ανθρώπινων δικαιωμάτων’. Επομένως τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι ζήτημα θεμιτού διεθνούς ενδιαφέροντος. Η απόφαση ενός κράτους σχετικά με την αναγνώριση μιας ομάδας ως ‘εθνικής μειονότητας’ θα πρέπει επομένως να μην είναι οριστική για να καθοριστεί αν η ομάδα εμπίπτει στο πεδίο υλοποίησης της Σύμβασης. Επίσης, το Γενικό Σχόλιο 23 (50) της Επιτροπής Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ για το Άρθρο 25 της ICCPR δηλώνει ότι η ύπαρξη μιας μειονότητας δεν εξαρτάται από απόφαση του κράτους, αλλά απαιτείται να εδραιωθεί με αντικειμενικά

κριτήρια.

- ¹⁰ Στα τέλη του 2000, τα ακόλουθα κράτη έχουν κυρώσει τη Σύμβαση: Αλβανία, Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Αυστρία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Γερμανία, Δανία, Ελβετία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λιχτενστάιν, Λιθουανία, (πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της) Μακεδονίας, Μάλτα, Μεγάλη Βρετανία, Μολδαβία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσία, Σαν Μαρίνο, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, και Φινλανδία. Βλ. επίσης το Παράρτημα σχετικά με τις ημερομηνίες έναρξης ισχύος της Σύμβασης σε αυτά τα κράτη.
- ¹¹ *Outline for the Reports to be submitted pursuant to Article 25 Paragraph 1 of the Framework Convention for the Protection of National Minorities*, υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 30 Σεπτεμβρίου 1998 (ACFC/INF(98)1).
- ¹² Ο κατάλογος των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής υπάρχει στην ιστοσελίδα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή μπορεί κανείς να τον προμηθευτεί από τη γραμματεία της Συμβουλευτικής Επιτροπής. (βλ. Περισσότερες Πληροφορίες).
- ¹³ Όπως η Επιτροπή Παρακολούθησης της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης, η Επιτροπή Εμπειρογνομόνων της Ευρωπαϊκής Χάρτας για τις Περιφερειακές και Μειονοτικές Γλώσσες και η ECRI.
- ¹⁴ Βλ. *Rules of Procedure at the Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities* (ACFC/INF (98)2).

8. Παράρτημα

Κράτη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης: Υπογραφές και Κυρώσεις (μέχρι 31/12/2000)

Κράτη	Ημερομηνία υπογραφής	Ημερομηνία κύρωσης	Ημερομηνία έναρξης ισχύος	Επ.	Δηλ.
Αλβανία	29/06/95	28/09/99	01/01/00		
Ανδόρα					
Αυστρία	01/02/95	31/03/98	01/07/98		X
Βέλγιο					
Βουλγαρία	09/10/97	07/05/99	01/09/99		X
Κροατία	06/11/96	11/10/97	01/02/98		
Κύπρος	01/02/95	04/06/96	01/02/98		
Τσεχική Δημοκρ.	28/04/95	18/12/97	01/04/98		
Δανία	01/02/95	22/09/97	01/02/98		X
Εσθονία	02/02/95	06/01/97	01/02/98		X
Φινλανδία	01/02/95	03/10/97	01/02/98		
Γαλλία					
Γεωργία	21/01/00				
Γερμανία	11/05/95	10/09/97	01/02/98		X
Ελλάδα	22/09/97				
Ουγγαρία	01/02/95	25/09/95	01/02/98		
Ισλανδία	01/02/95				
Ιρλανδία	01/02/95	07/05/99	01/09/99		
Ιταλία	01/02/95	03/11/97	01/03/98		
Λετονία	11/05/95				
Λιχτενστάιν	01/02/95	18/11/97	01/03/98		X
Λιθουανία	01/02/95	23/03/00	01/07/00		
Λουξεμβούργο	20/07/95				X
Μάλτα	11/05/95	10/02/98	01/06/98	X	X
Μολδαβία	13/07/95	20/11/96	01/02/98		
Ολλανδία	01/02/95				

Νορβηγία	01/02/95	17/03/99	01/07/99		
Πολωνία	01/02/95	20/12/00	01/04/01		X
Πορτογαλία	01/02/95				
Ρουμανία	01/02/95	11/05/95	01/02/98		
Ρωσία	28/02/96	21/08/98	01/12/98		X
Σαν Μαρίνο	11/05/95	05/12/96	01/02/98		
Σλοβακία	01/02/95	14/09/95	01/02/98		
Σλοβενία	01/02/95	25/03/98	01/07/98		X
Ισπανία	01/02/95	01/09/95	01/02/98		
Σουηδία	01/02/95	09/02/00	01/06/00		X
Ελβετία	01/02/95	21/10/98	01/02/99		X
πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας	25/07/96	10/04/97	01/02/98		X
Τουρκία					
Ουκρανία	15/09/95	26/01/98	01/05/98		
Μεγάλη Βρετανία	01/02/95	15/01/98	01/05/98		

Κράτη Μη-Μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης: Υπογραφές και Κυρώσεις (μέχρι 31/12/00)

Κράτη	Ημερομηνία υπογραφής	Ημερομηνία κύρωσης	Ημερομηνία έναρξης ισχύος	Επ.	Δηλ.
Αρμενία	25/07/97	20/07/98	01/11/98		
Αζερμπαϊτζάν		26/06/00 (π)	01/10/00		X
Βοσνία-Ερζεγοβίνη		24/02/00 (π)	01/06/00		

Συνολικός αριθμός υπογραφών τις οποίες δεν έχει ακολουθήσει κύρωση:	7
Συνολικός αριθμός κυρώσεων / προσχωρήσεων:	33

Σημειώσεις:

(π) Προσχώρηση.

Επ.: Επιφυλάξεις – Δηλ.: Δηλώσεις.

ΣΥΜΒΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ

(η ελληνική μετάφραση αναδημοσιεύεται από την έκδοση του Ιδρύματος Μαραγκοπούλου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου «Η Προστασία των Μειονοτήτων» Σάκκουλας 1997)

Τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και τα άλλα Κράτη που υπογράφουν την παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο

Θεωρώντας ότι σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η πραγματοποίηση στενότερης ενότητας μεταξύ των μελών του για την προάσπιση και ανάπτυξη των ιδεωδών και των αρχών που αποτελούν την κοινή κληρονομιά τους.

Θεωρώντας ότι ένα από τα μέσα για την επίτευξη αυτού του σκοπού είναι η προάσπιση και η ανάπτυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών

Επιθυμώντας να δώσουν συνέχεια στη Διακήρυξη των Αρχηγών Κρατών και Κυβερνήσεων των Κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης που υιοθετήθηκε στη Βιέννη στις 9 Οκτωβρίου 1993

Αποφασισμένα να προστατεύσουν την ύπαρξη των εθνικών μειονοτήτων στην επικράτεια του καθενός

Θεωρώντας ότι οι ανακατατάξεις της ευρωπαϊκής ιστορίας απέδειξαν ότι η προστασία των εθνικών μειονοτήτων είναι απαραίτητη για τη σταθερότητα, την εμπέδωση της δημοκρατίας και την ειρήνη της ηπείρου

Θεωρώντας ότι μία πλουραλιστική και αληθινά δημοκρατική κοινωνία οφείλει όχι μόνο να σέβεται την εθνοτική, πολιτιστική, γλωσσική και θρησκευτική ταυτότητα κάθε προσώπου που ανήκει σε εθνική μειονότητα, αλλά και να δημιουργεί συνθήκες τέτοιες που να επιτρέπουν την έκφραση, τη διαφύλαξη και την ανάπτυξη αυτής της ταυτότητας

Θεωρώντας ότι η δημιουργία κλίματος ανεκτικότητας και διαλόγου είναι απαραίτητη ούτως ώστε η πολιτιστική πολυμορφία να αποτελέσει πηγή και παράγοντα εμπλουτισμού, όχι διχασμού, κάθε κοινωνίας.

Θεωρώντας ότι η ανάπτυξη ανεκτικής και ακμαίας Ευρώπης δεν εξαρτάται μόνο από τη συνεργασία ανάμεσα στα Κράτη, αλλά βασίζεται επίσης στη διασυνοριακή συνεργασία φορέων τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης που σέβεται το Σύνταγμα και την εδαφική ακεραιότητα κάθε Κράτους

Λαμβάνοντας υπόψη τη Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα Πρωτόκολλά της

Λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές με την προστασία των εθνικών μειονοτήτων δεσμεύσεις που περιέχονται στις Συμβάσεις και τις Διακηρύξεις των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και στα κείμενα της Διάσκεψης για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη, ιδιαίτερα σε εκείνο της Κοπεγχάγης, της 29ης Ιουνίου 1990

Αποφασισμένα να ορίσουν τις αρχές που πρέπει να γίνουν σεβαστές και τις υποχρεώσεις που αυτές συνεπάγονται προκειμένου να διασφαλισθεί στο εσωτερικό των Κρατών μελών και των άλλων Κρατών που θα γίνουν Μέρη του παρόντος κειμένου, η αποτελεσματική προστασία των εθνικών μειονοτήτων, καθώς και των δικαιωμάτων και ελευθεριών των προσώπων που ανήκουν σε αυτές σύμφωνα με τις αρχές του κράτους δικαίου, της εδαφικής ακεραιότητας και της εθνικής κυριαρχίας.

Αποφασισμένα να θέσουν σε εφαρμογή τις αρχές που διατυπώνονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο μέσω εθνικών νομοθεσιών και κατάλληλων κυβερνητικών πολιτικών

Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

ΜΕΡΟΣ Ι

Άρθρο 1

Η προστασία των εθνικών μειονοτήτων και των δικαιωμάτων και ελευθεριών των προσώπων που ανήκουν στις μειονότητες αυτές αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, ως τέτοια, εμπίπτει στο πεδίο της διεθνούς συνεργασίας.

Άρθρο 2

Οι διατάξεις της παρούσας Σύμβασης-πλαισίου θα εφαρμοσθούν με καλή πίστη, πνεύμα κατανόησης και ανεκτικότητας, καθώς επίσης με σεβασμό των αρχών της καλής γειτονίας, των φιλικών σχέσεων και της συνεργασίας μεταξύ των Κρατών.

Άρθρο 3

1. Κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα έχει το δικαίωμα να επιλέγει ελεύθερα εάν θα αντιμετωπίζεται ή όχι βάσει αυτής του της ιδιότητας και καμμία δυσμενής επίπτωση δεν μπορεί να προκύψει από την επιλογή αυτή ή από την άσκηση των συναφών δικαιωμάτων.
2. Τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες μπορούν, ατομικά καθώς και από κοινού, να ασκούν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που απορρέουν από τις αρχές που εξαγγέλλονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο.

ΜΕΡΟΣ ΙΙ

Άρθρο 4

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να εγγυηθούν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα ισότητας ενώπιον του νόμου και ίσης προστασίας από το νόμο. Από την άποψη αυτή, οποιαδήποτε διάκριση που βασίζεται στη συμμετοχή σε εθνική μειονότητα απαγορεύεται.
2. Τα Μέρη δεσμεύονται, εφόσον συντρέχει λόγος, να υιοθετήσουν κατάλληλα μέτρα για την προαγωγή πλήρους και πραγματικής ισότητας, σε όλους τους τομείς της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής, μεταξύ των προσώπων που ανήκουν σε εθνική μειονότητα και αυτών που ανήκουν στην πλειονότητα. Για το σκοπό αυτό, τα Μέρη λαμβάνουν δεόντως υπόψη τους τις ιδιαίτερες συνθήκες κάτω από τις οποίες ζουν τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες.
3. Τα μέτρα που υιοθετούνται σύμφωνα με την παράγραφο 2 δεν θεωρούνται πράξεις διάκρισης.

Άρθρο 5

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να καλλιεργήσουν τις κατάλληλες συνθήκες που θα επιτρέψουν στα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες να διατηρήσουν και να αναπτύξουν τον πολιτισμό τους, καθώς και να διαφυλάξουν τα κυριότερα στοιχεία της ταυτότητάς τους που είναι η θρησκεία, η γλώσσα, οι παραδόσεις και η πολιτιστική τους κληρονομιά.
2. Χωρίς να θίγονται τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της γενικής πολιτικής τους για την κοινωνική ένταξη, τα Μέρη απέχουν από κάθε πολιτική ή πρακτική που τείνει προς αναγκαστική αφομοίωση των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες και προστατεύουν τα πρόσωπα αυτά από κάθε δραστηριότητα που έχει ως στόχο τέτοιου είδους αφομοίωση.

Άρθρο 6

1. Τα Μέρη θα μεριμνήσουν για την προώθηση πνεύματος ανεκτικότητας και διαπολιτισμικού διαλόγου, όπως και για τη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την ενθάρρυνση του αμοιβαίου σεβασμού και της αλληλοκατανόησης, καθώς και της συνεργασίας ανάμεσα σε όλα τα πρόσωπα που ζουν στο έδαφός τους, ανεξαρτήτως της

εθνοτικής, πολιτιστικής, γλωσσικής ή θρησκευτικής τους ταυτότητας, κυρίως στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των μέσων μαζικής ενημέρωσης.

2. Τα Μέρη δεσμεύονται να λάβουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των προσώπων που θα μπορούσαν να είναι θύματα απειλών ή πράξεων διάκρισης, εχθρότητας ή βίας, λόγω της εθνοτικής, πολιτιστικής, γλωσσικής ή θρησκευτικής τους ταυτότητας.

Άρθρο 7

Τα Μέρη θα μεριμνήσουν ώστε να διασφαλίσουν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα, τα δικαιώματα της ειρηνικής συνάθροισης και του συνεταιρισμού, την ελευθερία έκφρασης και την ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας.

Άρθρο 8

Τα Μέρη δεσμεύονται να αναγνωρίσουν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα να εκδηλώνει τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις του, καθώς επίσης και το δικαίωμα να ιδρύει θρησκευτικούς φορείς, οργανώσεις και ενώσεις.

Άρθρο 9

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να αναγνωρίσουν ότι το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης κάθε προσώπου που ανήκει σε εθνική μειονότητα συμπεριλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών στη γλώσσα της μειονότητας, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Κατά την πρόσβαση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, τα Μέρη θα μεριμνήσουν, στο πλαίσιο του νομοθετικού τους συστήματος, ούτως ώστε τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνική μειονότητα να μην υπόκεινται σε διακρίσεις.
2. Η πρώτη παράγραφος δεν εμποδίζει τα Μέρη να υπάγουν τις επιχειρήσεις ραδιοφώνου, τηλεόρασης ή κινηματογράφου σε καθεστώς χορήγησης αδειών λειτουργίας, χωρίς διακρίσεις και βασισμένο σε αντικειμενικά κριτήρια.
3. Τα Μέρη δεν παρεμποδίζουν τη δημιουργία και τη χρήση εντύπων μέσων από πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες. Στο νομικό πλαίσιο που διέπει τη ραδιοφωνία και την τηλεόραση, μεριμνούν, στο μέτρο του δυνατού και λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της πρώτης παραγράφου, ούτως ώστε να παρέχεται στα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες η δυνατότητα δημιουργίας και χρήσης δικών τους μέσων μαζικής ενημέρωσης.
4. Στο πλαίσιο του νομοθετικού τους συστήματος, τα Μέρη υιοθετούν τα κατάλληλα μέτρα για να διευκολύνουν την πρόσβαση των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, με σκοπό να προάγουν την ανεκτικότητα και να επιτρέπουν τον πολιτισμικό πλουραλισμό.

Άρθρο 10

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να αναγνωρίσουν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα να χρησιμοποιεί ελεύθερα και χωρίς εμπόδια τη μειονοτική του γλώσσα, τόσο δημόσια όσο και ιδιωτικά, προφορικά ή γραπτά.
2. Στις γεωγραφικές περιοχές σημαντικής ή παραδοσιακής εγκατάστασης προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, εφόσον τα πρόσωπα αυτά το ζητήσουν και η σχετική αίτηση ανταποκρίνεται σε πραγματική ανάγκη, τα Μέρη θα προσπαθήσουν να εξασφαλίσουν στο μέτρο του δυνατού, συνθήκες τέτοιες που να επιτρέπουν τη χρήση της μειονοτικής γλώσσας στις σχέσεις των προσώπων αυτών με τις διοικητικές αρχές.
3. Τα Μέρη δεσμεύονται να εγγυηθούν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα να πληροφορείται, το συντομότερο δυνατό και σε γλώσσα την οποία κατανοεί, τους λόγους σύλληψής του, τη φύση και την αιτία της εναντίον του

κατηγορίας, καθώς και το δικαίωμα να υπερασπισθεί τον εαυτό του στη γλώσσα αυτή, με τη δωρεάν συνδρομή διερμηνέα, εάν χρειασθεί.

Άρθρο 11

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να αναγνωρίσουν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το επίθετό του (το πατρώνυμό του) και τα ονόματά του στη μειονοτική γλώσσα, καθώς και το δικαίωμα της επίσημης αναγνώρισής τους, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το νομικό τους σύστημα.
2. Τα Μέρη δεσμεύονται να αναγνωρίσουν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα να εκθέτει σε δημόσια θέα πινακίδες, επιγραφές και άλλες πληροφορίες ιδιωτικού χαρακτήρα στη μειονοτική του γλώσσα.
3. Στις περιοχές που κατοικούνται παραδοσιακά από σημαντικό αριθμό προσώπων που ανήκουν σε εθνική μειονότητα, τα Μέρη, στο πλαίσιο του νομοθετικού τους συστήματος, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των συμφωνιών τους με άλλα Κράτη και λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες τους, προσπαθούν να αναγράφουν τις τοπικές παραδοσιακές ονομασίες, τα ονόματα δρόμων καθώς και άλλες τοπογραφικές ενδείξεις που απευθύνονται στο κοινό, και στη μειονοτική γλώσσα, εφόσον υπάρχει επαρκής ζήτηση για τέτοιου είδους ενδείξεις.

Άρθρο 12

1. Εάν είναι απαραίτητο, τα Μέρη λαμβάνουν μέτρα στον τομέα της εκπαίδευσης και της έρευνας για να προάγουν τη γνώση για τον πολιτισμό, την ιστορία, τη γλώσσα και τη θρησκεία των εθνικών τους μειονοτήτων, αλλά και της πλειονότητας.
2. Στο πλαίσιο αυτό, τα Μέρη προσφέρουν ιδίως δυνατότητες κατάρτισης στους διδάσκοντες και πρόσβασης στα σχολικά εγχειρίδια και διευκολύνουν τις επαφές μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών διαφορετικών κοινοτήτων.
3. Τα Μέρη δεσμεύονται να προάγουν την ισότητα ευκαιριών όσον αφορά την πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης για τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες.

Άρθρο 13

1. Στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού τους συστήματος, τα Μέρη αναγνωρίζουν στα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα να δημιουργούν και να διαχειρίζονται τα δικά τους ιδιωτικά ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.
2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού δε συνεπάγεται καμμία οικονομική υποχρέωση για τα Μέρη.

Άρθρο 14

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να αναγνωρίσουν σε κάθε πρόσωπο που ανήκει σε εθνική μειονότητα το δικαίωμα εκμάθησης της μειονοτικής του γλώσσας.
2. Στις γεωγραφικές περιοχές σημαντικής ή παραδοσιακής εγκατάστασης προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, εάν υπάρχει επαρκής ζήτηση, τα Μέρη προσπαθούν, στο μέτρο του δυνατού και στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού τους συστήματος, να διασφαλίσουν στα πρόσωπα που ανήκουν σε αυτές τις μειονότητες τη δυνατότητα εκμάθησης της μειονοτικής γλώσσας ή της διδασκαλίας τους στη γλώσσα αυτή.
3. Η παράγραφος του παρόντος άρθρου τίθεται σε εφαρμογή χωρίς να θίγεται η εκμάθηση της επίσημης γλώσσας ή η διδασκαλία που πραγματοποιείται στη γλώσσα αυτή.

Άρθρο 15

Τα Μέρη δεσμεύονται να δημιουργήσουν τις απαραίτητες συνθήκες για την αποτελεσματική συμμετοχή των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες στην πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική ζωή καθώς επίσης και στα κοινά, ιδίως δε στις υποθέσεις που τα αφορούν.

Άρθρο 16

Τα Μέρη απέχουν από τη λήψη μέτρων τα οποία, μεταβάλλοντας την πληθυσμιακή αναλογία σε μία γεωγραφική περιοχή όπου κατοικούν πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, αποσκοπούν να πλήξουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που απορρέουν από τις αρχές που υιοθετεί η παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο.

Άρθρο 17

1. Τα Μέρη δεσμεύονται να μην εμποδίζουν το δικαίωμα των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες να αποκτούν και να διατηρούν ελεύθερα και ειρηνικά επαφές πέραν των συνόρων με πρόσωπα που βρίσκονται μόνιμα σε άλλα Κράτη, κυρίως με αυτά με τα οποία έχουν κοινή εθνοτική, πολιτιστική, γλωσσική ή θρησκευτική ταυτότητα ή πολιτιστική κληρονομιά.
2. Τα Μέρη δεσμεύονται να μην παρακωλύουν την άσκηση του δικαιώματος των προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες να συμμετέχουν στις δραστηριότητες μη κυβερνητικών οργανώσεων, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Άρθρο 18

1. Εάν είναι απαραίτητο, τα Μέρη θα προσπαθήσουν να συνάψουν διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες με άλλα Κράτη, ιδίως με τα γειτονικά, ώστε να διασφαλίσουν την προστασία των προσώπων που ανήκουν στις ενδιαφερόμενες εθνικές μειονότητες.
2. Εάν συντρέχει λόγος, τα Μέρη θα λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να ενθαρρύνουν τη διασυννοριακή συνεργασία.

Άρθρο 19

Τα Μέρη δεσμεύονται να σεβασθούν και να εφαρμόσουν τις αρχές που περιέχονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο υιοθετώντας, εάν είναι αναγκαίο, μόνο τους περιορισμούς, ή τις παρεκκλίσεις εκείνες που προβλέπονται στα διεθνή νομικά κείμενα, κυρίως δε στη Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και στα Πρωτόκολλά της, στο μέτρο που σχετίζονται με τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που απορρέουν από τις αρχές αυτές.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

Άρθρο 20

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που απορρέουν από τις αρχές που εξαγγέλλονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο, τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες σέβονται την εθνική νομοθεσία και τα δικαιώματα των άλλων, ιδίως δε των προσώπων που ανήκουν στην πλειονότητα ή σε άλλες εθνικές μειονότητες.

Άρθρο 21

Καμμία από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης-πλαισίου δεν μπορεί να ερμηνευθεί κατά τρόπο ώστε να συνεπάγεται οποιοδήποτε δικαίωμα για κάποιο άτομο να επιδοθεί σε δραστηριότητα ή να εκτελέσει πράξεις αντίθετες προς τις θεμελιώδεις αρχές του διεθνούς δικαίου και κυρίως την κυριαρχική ισότητα, την εδαφική ακεραιότητα και την πολιτική ανεξαρτησία των Κρατών.

Άρθρο 22

Καμμία από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης-πλαισίου δεν μπορεί να ερμηνευθεί έτσι ώστε να περιορίζει ή να θίγει τα δικαιώματα του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις ελευθερίες οι οποίες αναγνωρίζονται ενδεχομένως από τη νομοθεσία οποιουδήποτε Μέρους ή από άλλη Σύμβαση στην οποία αυτό είναι συμβαλλόμενο μέρος.

Άρθρο 23

Τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που απορρέουν από τις αρχές που διατυπώνονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο, ερμηνεύονται σύμφωνα με τη Σύμβαση για την Προστασία των

Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα Πρωτόκολλά της, στο μέτρο που υπάρχουν αντιστοιχίες ανάμεσα στα κείμενα αυτά.

ΜΕΡΟΣ IV

Άρθρο 24

1. Στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης ανατίθεται η επίβλεψη της εφαρμογής από τα Μέρη της παρούσας Σύμβασης-πλαisiού.
2. Τα Μέρη που δεν είναι μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης συμμετέχουν στο μηχανισμό εφαρμογής σύμφωνα με τους όρους που πρόκειται να καθορισθούν.

Άρθρο 25

1. Εντός προθεσμίας ενός έτους από την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης-πλαisiού ως προς ένα Μέρος, αυτό διαβιβάζει στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης πλήρη ενημερωτικά στοιχεία σχετικά με τα νομοθετικά και άλλα μέτρα που έχει λάβει προκειμένου να θέσει σε εφαρμογή τις αρχές που διατυπώνονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαisiο.
2. Στη συνέχεια, κάθε Μέρος διαβιβάζει στον Γενικό Γραμματέα, περιοδικά και κάθε φορά που η Επιτροπή Υπουργών το ζητά, οποιαδήποτε άλλη πληροφορία σχετική με την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης-πλαisiού.
3. Ο Γενικός Γραμματέας διαβιβάζει στην Επιτροπή Υπουργών κάθε πληροφορία που του κοινοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 26

1. Κατά την αξιολόγηση των μέτρων που έλαβε ένα Μέρος προκειμένου να θέσει σε εφαρμογή τις αρχές που διατυπώνονται στην παρούσα Σύμβαση-πλαisiο, η Επιτροπή Υπουργών υποστηρίζεται από συμβουλευτική επιτροπή, τα μέλη της οποίας κατέχουν εγνωσμένη αρμοδιότητα στο πεδίο της προστασίας των εθνικών μειονοτήτων.
2. Η σύνθεση της συμβουλευτικής αυτής επιτροπής καθώς και οι διαδικασίες της καθορίζονται από την Επιτροπή Υπουργών εντός προθεσμίας ενός έτους από την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης-πλαisiού.

ΜΕΡΟΣ V

Άρθρο 27

Η παρούσα Σύμβαση-πλαisiο είναι ανοικτή για υπογραφή από τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης. Έως την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της είναι επίσης ανοικτή για υπογραφή από οποιοδήποτε άλλο Κράτος προσκληθεί από την Επιτροπή Υπουργών. Η Σύμβαση-πλαisiο υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Τα όργανα επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης κατατίθενται στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 28

1. Η παρούσα Σύμβαση-πλαisiο τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία δώδεκα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης θα έχουν εκφράσει τη συγκατάθεσή τους να δεσμευθούν από τη Σύμβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27.
2. Για κάθε Κράτος μέλος που θα εκφράσει κατόπιν τη συγκατάθεσή του να δεσμευθεί από τη Σύμβαση-πλαisiο, αυτή τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης του οργάνου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 29

1. Μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας Σύμβασης-πλαίσιο και κατόπιν συνεννόησης με τα συμβαλλόμενα Κράτη, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης μπορεί να καλέσει σε προσχώρηση στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο, με απόφαση που λαμβάνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 20δ του Καταστατικού του Συμβουλίου της Ευρώπης, κάθε Κράτος μη μέλος, το οποίο έχει κληθεί να υπογράψει τη Σύμβαση-πλαίσιο, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27, αλλά δεν το έχει πράξει ακόμη, καθώς και κάθε άλλο τρίτο Κράτος.
2. Για κάθε Κράτος που προσχωρεί στη Σύμβαση-πλαίσιο, η Σύμβαση αυτή τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης του οργάνου προσχώρησης, στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 30

1. Κάθε Κράτος μπορεί, κατά την υπογραφή ή κατάθεση του οργάνου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησής του να ορίσει το έδαφος ή τα εδάφη των οποίων έχει τη διεθνή εκπροσώπηση όπου θα εφαρμόζεται η παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο.
2. Κάθε Κράτος μπορεί στη συνέχεια, οποτεδήποτε, κατόπιν δήλωσης προς τον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης να επεκτείνει την εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης-πλαίσιο σε οποιοδήποτε άλλο έδαφος ορίζεται στη δήλωση. Η Σύμβαση-πλαίσιο τίθεται σε ισχύ ως προς το έδαφος αυτό την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης από τον Γενικό Γραμματέα.
3. Κάθε δήλωση που γίνεται δυνάμει των δύο προηγούμενων παραγράφων μπορεί να ανακαλείται όσον αφορά κάθε έδαφος που ορίζεται σε αυτή, κατόπιν κοινοποίησης στον Γενικό Γραμματέα. Η ανάκληση τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 31

1. Κάθε Μέρος μπορεί οποτεδήποτε να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο, απευθύνοντας κοινοποίηση στον Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.
2. Η καταγγελία τίθεται σε ισχύ την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου έξι μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης από τον Γενικό Γραμματέα.

Άρθρο 32

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης γνωστοποιεί στα Κράτη μέλη του Συμβουλίου, στα άλλα Κράτη που υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο και σε κάθε Κράτος που έχει προσχωρήσει σε αυτή:

- α. Κάθε υπογραφή,
- β. Την κατάθεση κάθε οργάνου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης,
- γ. Κάθε ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας Σύμβασης-πλαίσιο, σύμφωνα με τα άρθρα 28,29 και 30 της Σύμβασης,
- δ. Κάθε άλλη πράξη, κοινοποίηση ή ανακοίνωση που σχετίζεται με την παρούσα Σύμβαση-Πλαίσιο.

Σε πίστωση των ανωτέρω, οι υπογεγραμμένοι, νόμιμα εξουσιοδοτημένοι για το σκοπό αυτό, υπέγραψαν την παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο.

Έγινε στο Στρασβούργο, την 1^η Φεβρουαρίου 1995 στη γαλλική και στην αγγλική, κείμενα που έχουν εξίσου αυθεντική ισχύ, σε ένα μόνο αντίτυπο το οποίο θα κατατεθεί στο αρχείο του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης κοινοποιεί

κυρωμένο αντίγραφο σε κάθε Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε κάθε Κράτος που καλείται να υπογράψει ή να προσχωρήσει στην παρούσα Σύμβαση-πλαίσιο.